

Znak sprawy: GM-DGWiZS-6.702.12.2021

**Pan
Marek Sawicki
Przewodniczący Komisji Gospodarki
Morskiej i Żeglugi Śródlądowej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na pismo z dnia 13 kwietnia 2021 r., znak: GMZ-0140-16-202, w związku z planowanym posiedzeniem Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, przekazuję niniejszym stosowne informacje.

I. Plan ochrony wód Bałtyku (z uwzględnieniem zanieczyszczeń rzek oraz z rolnictwa i innych, lokalizacji farm wiatrowych) z punktu widzenia ochrony środowiska oraz zasobów ryb.

Plan ochrony wód Bałtyku realizowany jest za pomocą krajowego programu ochrony wód morskich (KPOWM).

Działania na rzecz poprawy i utrzymania dobrego stanu środowiska Morza Bałtyckiego określa dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17. czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (ramowa dyrektywa w sprawie strategii morskiej, dalej: RDSM). Dobry stan środowiska morskiego według RDSM oznacza *“taki stan środowiska wód morskich tworzących zróżnicowane i dynamiczne pod względem ekologicznym oceany i morza, które są czyste, zdrowe i urodzajne w odniesieniu do panujących w nich warunków, zaś wykorzystanie środowiska morskiego zachodzi na poziomie, który jest zrównoważony i gwarantuje zachowanie możliwości użytkowania i prowadzenia działań przez obecne i przyszłe pokolenia”*.

Osiągnięcie dobrego stanu środowiska wód morskich jest możliwe dzięki opracowaniu i wdrożeniu strategii morskiej, która jest zbiorem typowych instrumentów ochrony środowiska ukierunkowanych na ochronę środowiska morskiego. Jednym z elementów strategii morskiej jest opracowanie i wdrożenie krajowego programu ochrony wód morskich. Mając na uwadze określone cele środowiskowe, zidentyfikowano szereg działań istniejących, oddziałujących na realizację celów, zinwentaryzowano działania już zaplanowane w innych dokumentach planistycznych oraz zaproponowano nowe środki prawne, administracyjne, kontrolne, ekonomiczne, edukacyjne oraz techniczne. Działania te, stosownie do swojego charakteru i zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, regulują stopień wpływu działalności człowieka, dozwolony stopień zakłóceń w ekosystemach morskich, lokalizację oraz terminy realizacji planowanych przedsięwzięć, przyczyniają się do identyfikacji zanieczyszczeń wód morskich i służą przywróceniu poprzedniego stanu naruszonych elementów ekosystemów morskich. Uwzględniono również działania, które motywują użytkowników ekosystemów morskich do zachowań pozwalających na osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu środowiska wód morskich, a tym samym zapewniające wszystkim zainteresowanym udział w osiągnięciu dobrego stanu środowiska wód morskich oraz przyczyniające się do wzrostu świadomości społecznej w zakresie osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska wód morskich.

Łącznie zaproponowano 55 działań na których realizację i wdrożenie oszacowano koszt ok. 3 mld zł. Określone działania zostały poddane analizie kosztów – korzyści ilościowej i jakościowej, by potwierdzić zasadność ich realizacji. Należy podkreślić, iż wiele z proponowanych działań jest sprzężonych ze sobą, w związku z czym przy ich realizacji można się spodziewać efektów synergicznych. Z drugiej strony, ponieważ wyróżnione w dokumencie cechy ekosystemów morskich są na różne sposoby ze sobą powiązane, znaczna część działań będzie skutkowałą poprawą nie jednej, ale większej liczby cech. Obecnie trwa aktualizacja krajowego programu ochrony wód morskich, która została opisana szerzej w temacie nr III.

W 2020 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie opracowało dokument pn. „*Opracowanie bilansu ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych rzekami do Morza Bałtyckiego*”. Potrzeba opracowania ww. dokumentu podyktowana była zobowiązaniami Polski wynikającymi z Konwencji Helsińskiej, a jej wyniki zostaną uwzględnione w kolejnym cyklicznym raporcie PLC-7. Rezultaty pracy wykazały, że wśród zanieczyszczeń biogenych odprowadzanych do Bałtyku - 61,6% azotu i 55,9% fosforu pochodzi ze źródeł rolniczych, a 12,2% azotu i 21,4% fosforu ze źródeł, jakimi są ścieki komunalne. Oznacza to, że aby spełnić proponowane przez HELCOM cele redukcyjne, Polska powinna przede wszystkim wdrożyć działania zmierzające do redukcji tych substancji w spływie powierzchniowym z obszarów rolniczych. Pozostałymi istotnymi źródłami zarówno azotu, jak i fosforu są między innymi: ładunki transgraniczne spoza obszaru Polski, akwakultura, przelewy ogólnospławnych systemów kanalizacji, ścieki z terenów nieskanalizowanych czy gospodarka leśna. Łączna ilość azotu odprowadzona do Bałtyku polskimi rzekami w 2018 roku (będącym podstawą dokonanego bilansu) wyniosła 137 tys. ton, natomiast fosforu 7,66 tys. ton.

Ponadto Polska prowadzi działania na rzecz ograniczenia eutrofizacji Bałtyku, m.in. poprzez udział w makroregionalnej strategii Unii Europejskiej – Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Wraz z Finlandią współprzewodniczy obszarowi tematycznemu Biogeny, w ramach którego prowadzone są prace w zakresie zarządzania biogenami poprzez ograniczanie spływów z rolnictwa, leśnictwa, akwakultury i ścieków i wsparcie recyklingu biogenów.

Do poprawy stanu wód Morza Bałtyckiego przyczynia się również realizacja dyrektywy Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG). Wprowadzenie ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne nowego podejścia do wdrażania dyrektywy pozwoliło przyjąć pierwszy ogólnokrajowy „*Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu*”. Program działań został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 czerwca 2018 r. rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2018 r. poz. 1339). Aktualnie obowiązuje Program działań przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 243).

Najważniejszymi działaniami określonymi w Programie działań są:

- ustalenie warunków rolniczego wykorzystania nawozów azotowych w pobliżu wód, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamrzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem,
- wprowadzenie terminów, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów,
- określenie warunków przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowania z odciekami,
- ustalenie sposobu obliczania rocznej dawki nawozów naturalnych zawierającej nie więcej niż 170 kgN/ha,
- określenie zasad opracowywania planu nawożenia azotem.

Ponadto z punktu widzenia ochrony wód istotne znaczenie ma gospodarka ściekowa, która obejmuje odprowadzanie ścieków systemami zbiorczymi lub rozwiązaniami indywidualnymi oraz oczyszczanie odprowadzanych ścieków zgodnie z wymaganiami zapewniającymi odpowiednią jakość wód będących ich odbiornikami. Wymogi w tym zakresie określa dyrektywa Rady 91/271/EWG z 21 maja 1991 r.

dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych, tzw. dyrektywa ściekowa. W Polsce realizacja dyrektywy ściekowej wdrażana jest Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Jest to jeden z najważniejszych programów dla ochrony środowiska wodnego przed negatywnym wpływem działalności człowieka. Jednym z efektów Programu jest systematyczne ograniczanie funkcjonowania oczyszczalni pozbawionych technologii biologicznego usuwania zanieczyszczeń ze ścieków komunalnych. W ich miejsce powstają nowe, nowoczesne obiekty lub modernizuje się już istniejące. Zagadnienia związane z KPOŚK opisano szerzej w dalszej części informacji, w punkcie II.

Do morskich farm wiatrowych w kontekście ochrony wód morskich odnoszą się bezpośrednio następujące ustawy wraz z aktami wykonawczymi:

- ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2135);
- ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 680);
- ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 234);
- ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 428).

W celu zbudowania i eksploatacji farmy wiatrowej na morzu podmiot powinien wykonać szereg prac przygotowawczych i ekspertyz oraz uzyskać odpowiednie pozwolenia.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej: *„Wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich wymaga uzyskania pozwolenia ustalającego ich lokalizację oraz określającego warunki ich wykorzystania na tych obszarach.”* Pozwolenie w drodze decyzji wydaje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

Art. 27a wspomnianej ustawy doprecyzowuje, że:

„1. Wniosek o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1, powinien zawierać nazwę, oznaczenie siedziby i adres wnioskodawcy, szczegółowe określenie przedsięwzięcia wymagającego pozwolenia i jego celu ze wskazaniem:

- 1) proponowanej lokalizacji określonej za pomocą współrzędnych geocentrycznych geodezyjnych naniesionych na mapę morską, wyznaczających akwen przeznaczony na realizację i eksploatację przedsięwzięcia; w przypadku gdy proponowana lokalizacja dotyczy morskiej farmy wiatrowej, lokalizacja ta musi odpowiadać obszarowi określonemu w załączniku nr 2 do ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych;
- 2) powierzchni akwenu przeznaczonego na realizację i eksploatację przedsięwzięcia oraz okresu niezbędnego do realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia;
- 3) charakterystycznych parametrów technicznych i wartości planowanego przedsięwzięcia, łącznie z przedstawieniem etapów i harmonogramu realizacji przedsięwzięcia oraz z przedstawieniem sposobów przekazywania produktu na ląd; w przypadku morskich farm wiatrowych minimalny zakres informacji o charakterystycznych parametrach technicznych określa art. 23 ust. 5a;
- 4) oceny skutków ekonomicznych, społecznych i oddziaływania na środowisko.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:

- 1) zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do właściwego rejestru zawierające w szczególności numer tego wpisu;

- 2) opis technologii planowanego przedsięwzięcia;
- 3) informacje o środowisku znajdującym się w zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- 4) opis potencjalnych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko i jego zasoby naturalne zarówno żywe, jak i mineralne oraz ich ocenę;
- 5) opis środków zmniejszających szkodliwe oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko morskie;
- 6) opis przyjętych założeń i zastosowanych metod prognozy oraz wykorzystanych danych o środowisku morskim, ze wskazaniem trudności powstałych przy gromadzeniu niezbędnych informacji;
- 7) projekt programu monitoringu, w tym monitoringu środowiska i zarządzania procesem inwestycyjnym i eksploatacyjnym;
- 8) opis elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378), znajdujących się w zasięgu przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia.”

Należy również uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, którą wydaje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (szersze informacje na temat decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach można znaleźć w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247) Rozdział 3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach). Decyzja ta zawiera warunki, jakie inwestycja powinna spełniać, w celu uniknięcia lub minimalizacji jej negatywnego wpływu na środowisko. Niezbędne jest także pozyskanie Warunków przyłączenia do Krajowej Sieci Przesyłowej wydawane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.

Zgodnie z art. 113a ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie morskim:

„2. Morską farmę wiatrową i zespół urządzeń buduje się i eksploatuje z zapewnieniem:

- 1) zgodności z uzyskanym pozwoleniem na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń lub uzgodnieniem lub pozwoleniem na układanie kabli lub rurociągów w polskich obszarach morskich oraz decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 2) bezpieczeństwa żeglugi;
- 3) bezpieczeństwa personelu zaangażowanego w budowę, eksploatację i likwidację morskiej farmy wiatrowej;
- 4) funkcjonowania systemów łączności, bezpieczeństwa morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa;
- 5) ochrony środowiska morskiego.”
- 6) Aby spełnić powyższe wymagania podmiot zobowiązany jest do przedstawienia (przed uzyskaniem pozwolenia na budowę):
  1. ekspertyzy nawigacyjnej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na bezpieczeństwo i efektywność żeglugi statków w polskich obszarach morskich,
  2. ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na polskie obszary morza A1 i A2 Morskiego Systemu Łączności w Niebezpieczeństwie i dla Zapewnienia Bezpieczeństwa (GMDSS) oraz na System Łączności Operacyjnej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa,

3. ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na Krajowy System Bezpieczeństwa Morskiego,
4. planu ratowniczego określającego rodzaje zagrożeń dla zdrowia i życia personelu zaangażowanego w budowę, eksploatację i likwidację morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń, sposoby i procedury działania w przypadku wystąpienia tych zagrożeń oraz siły i środki zapewniane przez wytwórcę do realizacji tego planu ratowniczego oraz
5. planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń.

Powyższe ekspertyzy i plany zatwierdza dyrektor urzędu morskiego właściwy dla lokalizacji morskiej farmy wiatrowej przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę morskiej farmy wiatrowej. Dodatkowo Dyrektor Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa opiniuje oba plany oraz ekspertyzy z pkt 1 i 2, Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego opiniuje ekspertyzę z pkt 1, Minister Obrony Narodowej i minister właściwy do spraw wewnętrznych opiniują ekspertyzy z pkt 1 i 2. Plany i ekspertyzy aktualizowane są nie rzadziej, niż co 5 lat.

W odniesieniu do zasobów rybnych informuję, że w związku ze zmianami wynikającymi z rekonstrukcji rządu, departament rybołówstwa został przeniesiony jesienią 2020 r. do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tym samym kwestie zasobów rybnych leżą we właściwościach tego Ministerstwa.

II. Realizacja ramowej dyrektywy wodnej oraz tzw. dyrektywy ściekowej (91/271/EWG), dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w kontekście stanu wód oraz jakości wód powierzchniowych, rzek oraz wód Morza Bałtyckiego.

Dyrektywa Rady 91/271/EWG - gospodarka ściekowa w Polsce

Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) dotyczy zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych oraz oczyszczania i zrzutu ścieków z niektórych sektorów przemysłu, generującego ścieki biodegradowalne. Celem postanowień tej dyrektywy jest ochrona środowiska wodnego przed niekorzystnymi skutkami tych zrzutów.

Polska przystępując w 2004 r. do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy ściekowej zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r., niestety przez 8 lat rządów koalicji PO-PSL nie udało się prawidłowo implementować przedmiotowego dokumentu i dostosować gospodarki ściekowej w Polsce do standardów europejskich.

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG w Polsce jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (dalej także KPOŚK, Program). Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków przez realizację ujętych w nim inwestycji, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego.

KPOŚK został zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. W dokumencie tym zamieszczono wykaz aglomeracji o RLM nie mniejszej niż 2 000 wraz z jednoczesnym wykazem niezbędnych przedsięwzięć, jakie należy przeprowadzić w tych aglomeracjach w zakresie budowy, rozbudowy i/lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, w terminie do końca 2015 r.

Warto podkreślić, że już w 2014 r. Komisja Europejska skierowała do Polski wnioski EU Pilot (6621/14/ENVI), w celu wyjaśnienia wątpliwości w zakresie prawidłowego wdrażania dyrektywy 91/271/EWG i kompletności danych przekazywanych przez Polskę w ramach obowiązku raportowego wynikającego z ww. dyrektywy.

Do chwili obecnej przeprowadzono pięć aktualizacji Programu (w latach: 2005, 2009, 2010, 2015 i 2017). Piąta aktualizacja Programu (AKPOŚK 2017) została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2017 r. Dokument ten obejmuje 1 587 aglomeracji o łącznym RLM aglomeracji wynoszącym 38,8 mln. Zawiera ona listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021.

Prace nad projektem VI AKPOŚK zbiegły się w czasie z wystosowaniem przez Komisję Europejską w dniu 14 maja 2020 r. uzasadnionej opinii (znak: C(2020) 2426 final) skierowanej do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z uchybieniem zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 3, 4, 5, 10, 15 oraz sekcji A, B i D załącznika I do dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, s. 40). Opinia ta stanowi kontynuację postępowania formalnego wszczętego przeciwko Polsce wezwaniem do usunięcia uchybienia z 26 stycznia 2018 r. (nr naruszenia wg ewidencji Komisji 2017/2183).

Wymaga podkreślenia, że zgodnie z postanowieniami Traktatu akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej (Aneks XII) wymagania dotyczące systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych wynikające z dyrektywy 91/271/EWG powinny zostać w pełni wdrożone do 31 grudnia 2015 r.

Procedurą naruszeniową objętych zostało łącznie 1 285 aglomeracji, z czego 58 stanowią duże aglomeracje (od 100 000 RLM), których równoważna liczba mieszkańców (RLM) stanowi ok. 56% RLM wszystkich ujętych w naruszeniu aglomeracji.

Podniesione w uzasadnionej opinii zarzuty dotyczą:

1. niezapewnienia, aby 1 183 aglomeracje były wyposażone w system zbierania ścieków komunalnych lub indywidualne lub inne właściwe systemy zbierania, które osiągają ten sam poziom ochrony środowiska, w przypadkach gdy wprowadzenie systemu zbierania nie jest uzasadnione ze względu na brak korzyści dla środowiska lub nadmierne koszty, (uchybiecie zobowiązaniom na mocy art. 3 ust. 1; art. 4 ust. 1 i 3; oraz art. 15 w związku z sekcjami A, B i D załącznika I do dyrektywy, a ponadto – w przypadku aglomeracji o RLM powyżej 10 000 – na podstawie art. 5 ust. 2 i 3 dyrektywy);
2. niezapewnienia, aby w 1 282 aglomeracjach ścieki komunalne odprowadzane do systemów zbierania były przed zrzutem poddawane wtórnemu oczyszczaniu, (uchybiecie zobowiązaniom na mocy art. 4 ust. 1 i 3; art. 10 i art. 15 w związku z sekcjami B i D załącznika I do dyrektywy, a ponadto – w przypadku aglomeracji o RLM powyżej 10 000 – na podstawie art. 5 ust. 2 i 3 dyrektywy);
3. niezapewnienia, aby w 426 aglomeracjach ścieki komunalne odprowadzane do systemów zbierania były poddawane oczyszczaniu bardziej rygorystycznemu niż to, które opisano w art. 4 (uchybiecie zobowiązaniom na mocy art. 5 ust. 2 i 3; art. 10 i art. 15 w związku z sekcjami B i D załącznika I do dyrektywy).

Polska, dnia 15 grudnia 2020 r., udzieliła Komisji Europejskiej odpowiedzi na uzasadnioną opinię. W przypadku uznania przez KE, iż udzielona przez Polskę odpowiedź oraz zaproponowane działania w sektorze gospodarki ściekowej, w tym zgodność założeń KPOŚK z dyrektywą ściekową, nie są zadowalające, Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Przepisy dyrektywy Rady 91/271/EWG zostały transponowane do prawa krajowego i znalazły swoje odzwierciedlenie w szeregu ustaw i rozporządzeń związanych z gospodarką wodno-ściekową.

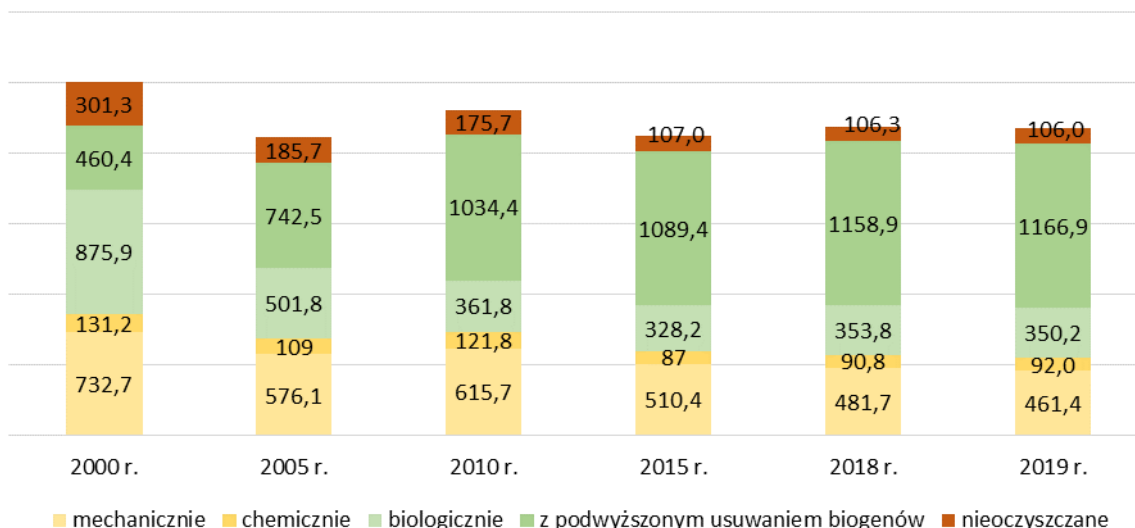
W polskim prawodawstwie zagadnienia związane z gospodarką ściekową regulowane są w szczególności w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne i w rozporządzeniach

do ww. ustawy. Ponadto zapisy dotyczące zagospodarowania ścieków zawarte są w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, czy też w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w której określone zostały zadania własne gmin m. in. w zakresie kanalizacji oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Od czasu przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, w Polsce nastąpił znaczny postęp w gospodarce ściekowej¹⁾, co obrazuje rokroczne oddawanie do eksploatacji kolejnych nowo wybudowanych oczyszczalni ścieków, modernizacja istniejących oczyszczalni (w szczególności pod kątem usuwania ze ścieków związków biogenych (azot i fosfor)), rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz wyłączenie z eksploatacji obiektów przestarzałych i nieefektywnych. Skutkiem tych działań jest wzrost ilości ścieków oczyszczanych ogółem (w tym wzrost oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego²⁾ w latach 2000-2019 ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia zmalała z 2 501,5 hm³ do 2 176,5 hm³ (o ok. 13%), natomiast ilość ścieków nieoczyszczanych zmalała z 301,3 hm³ do 106,0 hm³ (o 65%), przy jednoczesnym zmniejszeniu o 37% udziału ścieków oczyszczanych mechanicznie (z 732,7 hm³ do 461,4 hm³) i ponad dwukrotnym zwiększeniu (z 460,4 hm³ do 1 166,9 hm³) ilości ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów. W 2019 r. ilość ścieków wymagających oczyszczenia mechanicznie wyniosła 461,4 hm³, co stanowi 21% ścieków oczyszczanych, natomiast ilość ścieków poddanych zaawansowanym procesom oczyszczania wyniosła 1 166,9 hm³ (54% ścieków poddanych procesom oczyszczania). Ilość ścieków odprowadzonych bez oczyszczania w 2019 r. wyniosła 106 hm³ (5%).

Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi [hm³]

Źródło: Ochrona środowiska 2020, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2020

Od lat obserwowana jest zmiana podejścia do sposobu oczyszczania ścieków, tj. wypieranie metod zorientowanych na mechaniczne usuwanie zanieczyszczeń przez wysokoefektywne technologie oczyszczania ścieków z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu.

¹⁾ Stan gospodarki ściekowej w Polsce oceniono na podstawie danych z roczników statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacji ze sprawozdań z realizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,

²⁾ Ochrona środowiska 2020, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2020

Obecnie celem spełnienia wymagań prawnych, wszystkie aglomeracje powyżej 10 000 RLM muszą posiadać oczyszczalnie wyposażone w technologię podwyższonego usuwania biogenów. Poniższe zestawienie, przygotowane na podstawie danych z GUS, przedstawia ilość ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Ścieki komunalne odprowadzane siecią kanalizacyjną	2000	2005	2010	2015	2018	2019
	[hm ³]					
Ścieki komunalne wymagające oczyszczenia	1 494	1 274	1 298	1 258	1 330	1 343
Ścieki oczyszczane, w tym:	1 243	1 140	1 242	1 254	1 329	1 337
- mechanicznie	84,8	49,9	1,4	0,4	0,4	0,3
- biologicznie	705,8	367,2	228,2	189,9	200,5	202,0
- z podwyższonym usuwaniem biogenów	451	723	1 013	1 064	1 128	1 134
Ścieki nieoczyszczone	250,5	133,6	55,4	4,1	1,6	6,7

W tym miejscu warto podkreślić, że za inwestycje wodno-kanalizacyjne na terenie Polski odpowiadają poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) sprawy obejmujące in. wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizację, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych należą do zadań własnych gminy. Ponadto, stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2019 r. poz. 1437 z późn.zm.) zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy. Przepisy te są ściśle powiązane z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.), zgodnie z którym rada gminy, w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego, wyznacza aglomerację wodno-ściekową, tj. teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

Zgodnie z regulacją zawartą w art. 15 ust. 1 ww. ustawy, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych. W planie tym określone powinny zostać w szczególności przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach wraz z nakładami inwestycyjnymi, przedsięwzięcia racjonalizujące wprowadzanie ścieków oraz sposoby finansowania planowanych inwestycji.

Zestawienia inwestycyjne samorządów przedstawione w ramach V AKPOŚK zakładają wybudowanie 116 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie innych inwestycji na 1 010 oczyszczalniach. W ramach V AKPOŚK planowane jest również wybudowanie 14 661 km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 3 506 km sieci istniejącej. Potrzeby finansowe na realizację ww. przedsięwzięć wskazane w Programie wynoszą 27,85 mld zł, w tym 16,67 mld zł na sieci kanalizacyjne, 11,10 mld zł na oczyszczalnie ścieków oraz 79,27 mln zł na indywidualne systemy oczyszczania.

Według danych z końca 2019 r. w 1 576 aglomeracjach³ mieszka 28,8 mln mieszkańców, wśród których:

- 26,9 mln korzysta z sieci kanalizacyjnej,
- 1,6 mln jest obsługiwanych przez tabor asenizacyjny,

³ Za rok 2019, w ramach corocznej sprawozdawczości z realizacji KPOŚK uzyskano dane z 1 584 aglomeracji, w tym: z 1 576 aglomeracji aktywnych, 1 aglomeracji, która została włączona w granice innej aglomeracji (Tulce), 7 aglomeracji zlikwidowanych (Radomin, Łubnice, Kamienica, Miedzna, Młyny, Oksa, Wojnowice).

– ok. 150 tys. korzysta z systemów indywidualnych.

W ramach realizacji inwestycji z KPOŚK aglomeracje wyposażane są w komunalne oczyszczalnie ścieków, które powinny zapewniać odpowiednie standardy oczyszczania.

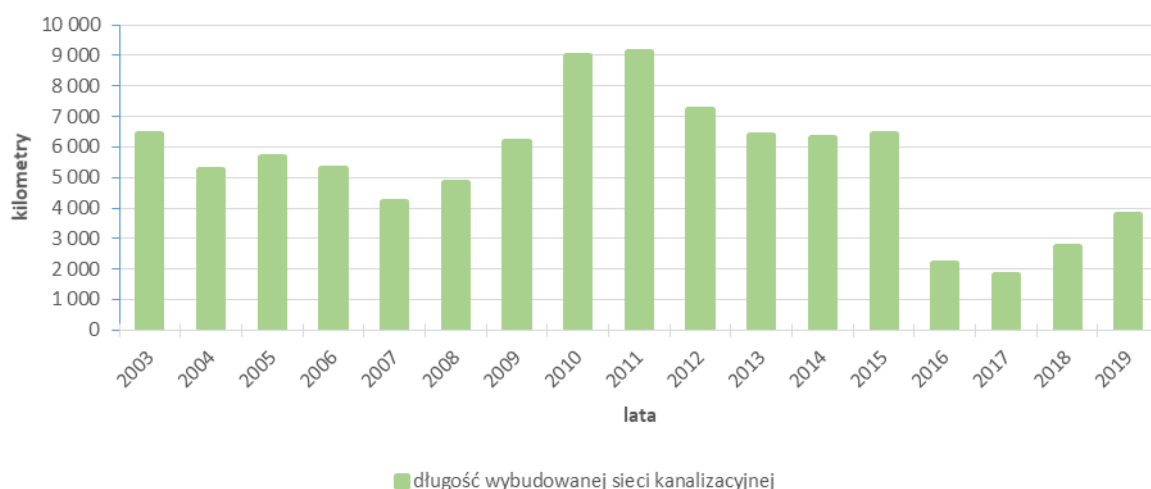
Standardy jakości ścieków odpływających z oczyszczalni muszą zapewniać – w przypadku oczyszczalni w aglomeracji o RLM $\geq 10\ 000$ – podwyższone usuwanie związków azotu i fosforu, zaś w pozostałych przypadkach – pełne biologiczne oczyszczanie ścieków.

W 2019 r. aglomeracje zraportowały 1 732 komunalne oczyszczalnie ścieków, spośród nich można wyróżnić 651 oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu ogólnego oraz 1 009 oczyszczalni zapewniających biologiczne oczyszczanie.

Jak wykazały dane sprawozdawcze za lata 2003-2019, w wyniku realizacji KPOŚK, w aglomeracjach wybudowano 92 899 km sieci kanalizacyjnej.

Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej w latach 2003-2019			
Rok	km	rok	km
2003	6 457	2012	7 239
2004	5 258	2013	6 409
2005	5 660	2014	6 315
2006	5 288,5	2015	6 438
2007	4 204,2	2016	2 177
2008	4 849,5	2017	1 805
2009	6 202,7	2018	2 725
2010	8 983	2019	3 772
2011	9 116	razem	92 899

**Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej
w latach 2003-2019**

W latach 2003-2019 w aglomeracjach zakończono budowę 439 nowych oczyszczalni ścieków. Najczęściej jednak dokonywano inwestycji w zakresie rozbudowy oraz modernizacji istniejących oczyszczalni ścieków. **W latach tych na realizację zadań ujętych w KPOŚK wydano około 68,7 mld zł**, w tym ok. 48,8 mld zł przeznaczone zostało na zbiorcze systemy kanalizacyjne.

W poniższej tabeli oraz na wykresie przedstawiono nakłady finansowe, poniesione na budowę, rozbudowę lub modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych w poszczególnych latach.

Nakłady inwestycyjne poniesione w latach 2003-2019					
Rok	zbiorcze systemy kanalizacyjne	oczyszczalnie ścieków komunalnych	rok	zbiorcze systemy kanalizacyjne	oczyszczalnie ścieków komunalnych
	[mln zł]			[mln zł]	
2003-2005	5 223,9	2 352,8	2014	3 772,5	1 459,7
2006	1 848,0	762,5	2015	4 003,2	1 657,2
2007	2 226,1	985,1	2016	1 196,4	581,7
2008	3 325,6	1 218,5	2017	1 387,3	1 229,3
2009	4 800,0	2 478,5	2018	2 324,2	1 354,6
2010	5 031,6	3 028,3	2019	2 927,9	2 273,1
2011	5 414,1	1 774,0	razem	48 821,4	19 891,6
2012	4 515,2	1 282,9		68 713,0	
2013	3 149,6	1 160,8			

Inwestycje w infrastrukturę ściekową na terenie aglomeracji realizowane są w kolejnych perspektywach finansowych UE, tym samym nakłady finansowe w poszczególnych latach mogą się różnić z uwagi na proces rozliczania tych inwestycji ze środków europejskich.

Niewątpliwie realizacja dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG), ma istotny wpływ na stan zasobów wodnych.

W związku z założeniami nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, zgodnie z którymi uruchomienie dedykowanego wsparcia finansowanego w obszarze gospodarki ściekowej uzależnione jest od wypełnienia tzw. warunku podstawowego (warunek 2.5 – *Updated planning for required investments in water and wastewater sector*), resort gospodarki wodnej we współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie rozpoczął prace nad kolejną, szóstą aktualizacją KPOŚK (VI AKPOŚK), która ma zawierać informacje o aglomeracjach i ich planach inwestycyjnych do końca 2027 r.

W listopadzie 2020 r. zostały ogłoszone 21 – dniowe konsultacje społeczne w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla VI AKPOŚK. Na przełomie 2020/2021 r. wiele samorządów prowadziło prace nad wyznaczeniem aglomeracji zgodnie z art. 87 ustawy – *Prawo wodne*. W związku z upływaniem terminu utrzymania w mocy aktów prawa miejscowego wyznaczających aglomeracje (tj. 31 grudnia 2020 r. zgodnie z art. 565 ust. 2 ustawy – *Prawo wodne*), w resorcie podjęto m.in. decyzję o aktualizacji mapy drogowej dla aglomeracji ubiegających się o ujęcie w VI AKPOŚK i w marcu br. resort gospodarki wodnej ponownie wystąpił do gmin wiodących w aglomeracjach o przekazanie danych odzwierciedlających obecny stan gospodarki ściekowej w aglomeracjach, wynikający z nowo przyjętych uchwał aglomeracyjnych.

Po zakończeniu prac nad zaktualizowanym projektem VI AKPOŚK planowane jest jego przedłożenie do konsultacji publicznych, zgodnie z § 36 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 z późn. zm.).

Ramowa Dyrektywa Wodna

Reforma gospodarki wodnej w Polsce, w tym uchwalenie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* wynikało z konieczności wdrożenia do polskiego porządku prawnego unijnej dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. *Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW)*.

Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, RDW) zobowiązuje wszystkie państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych. Jej celem jest osiągnięcie do 2015 r. dobrego stanu wód i ekosystemów od nich zależnych.

Pragnę przypomnieć, że obowiązek implementacji Ramowej Dyrektywy Wodnej istniał od momentu akcesji Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. Komisja Europejska w czerwcu 2008 roku przedstawiła zarzuty dotyczące nieprawidłowej transpozycji przepisów dyrektywy. W odpowiedzi władze polskie zobowiązały się do naprawienia uchybień związanych z jej implementacją. Jednakże do czasu przesłania Polsce przez KE drugiego ostrzeżenia, czyli do 24 czerwca 2010 r. implementacja przepisów nie nastąpiła. W lutym 2012 roku Komisja ponownie przesłała Polsce, wezwanie do prawidłowej implementacji dyrektywy wodnej, przesyłając dodatkową uzasadnioną opinię na ten temat. Wniosła również sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z nieprawidłowym wdrożeniem dyrektywy. Reasumując powyższe, przez 8 lat rządów koalicji PO-PSL nie udało się dokonać prawidłowej transpozycji dyrektywy wodnej do systemu prawnego RP.

Staraniem obecnej koalicji rządowej, opracowano i wprowadzono nową ustawę Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r., która doprowadziła do pełnego wdrożenia zasady zwrotu kosztów usług wodnych przewidzianej w art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Miało to istotne znaczenie dla spełnienia warunku *ex ante* 6.1 Gospodarka wodna, co warunkowało uruchomienie płatności w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020 i w konsekwencji miało kluczowe znaczenie dla zapewnienia finansowania zadań w obszarze gospodarki wodnej z funduszy europejskich.

Ponadto Ramowa Dyrektywa Wodna, w celu szeroko rozumianej ochrony wód przed zanieczyszczeniem wyznacza system zarządzania zlewniowego, jako gwarancji jednolitego podejścia państw członkowskich w tym zakresie. Aby zapewnić realną i efektywną władzę wodną, rozumianą zgodnie z art. 3 RDW, i jej adekwatny wpływ na sprawy gospodarki wodnej, w tym w szczególności planowanie w gospodarowaniu wodami (w tym na potrzeby ochrony przeciwpowodziowej), ochronę zasobów wodnych, inwestycje na wodach, czy zagwarantowanie osiągnięcia dobrego stanu wód na wszystkich szczeblach zlewniowego zarządzania zasobami wodnymi, w drodze ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 624), zwanej dalej „ustawą Prawo wodne”, wprowadzono podział na poziom: lokalny (nadzory wodne), zlewni (zarządy zlewni), regionu wodnego (regionalne zarządy gospodarki wodnej) oraz dorzeczy (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, oraz minister właściwy do spraw gospodarki wodnej). Tym samym całość kompetencji, co do zasady, skupiono w ramach powołanego w tym celu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Wejście w życie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne pozwoliło uniknąć naliczania kar ze strony Komisji Europejskiej za niewłaściwą transpozycję przepisów UE do polskiego porządku prawnego. Należy nadmienić, że ustawa Prawo wodne zapewniła wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 listopada 2014 r, w sprawie C-356/13, w którym Trybunał stwierdził niewłaściwą transpozycję przez Polskę przepisów dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa). Wejście w życie ustawy Prawo wodne spełniło także oczekiwania Komisji Europejskiej, która uprzednio wniosła sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z nieprawidłowym wdrożeniem RDW.

RDW obliguje państwa członkowskie do opracowania planów gospodarowania wodami dla każdego obszaru dorzecza (PGW) wyznaczonego w danym kraju. Dokumenty te są poddawane przeglądowi i aktualizacji cyklicznie co 6 lat i stanowią podstawę do podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości. Ustalenia planów gospodarowania wodami uwzględnia się w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa. Plany mają wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory, w tym m.in. na: przemysł, gospodarkę komunalną, rolnictwo, leśnictwo, transport, rybołówstwo, turystykę.

PGW opracowywane są na podstawie szeregu dokumentów planistycznych wskazanych w RDW i ustawie - Prawo wodne, które również są poddawane przeglądowi i cyklicznej (6-cio letniej) aktualizacji. Od roku 2015 trwają prace związane z przygotowaniem dokumentów planistycznych, które stanowią podstawę do opracowania II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (II aPGW). Zgodnie z RDW, II aPGW powinna nastąpić do 22 grudnia 2022 r. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne wskazuje na 9 obszarów dorzeczy, tj. Wisły, Odry, Dniestru, Dunaju, Banówki, Łaby, Niemna, Pregoly, Świeżej. W ramach III cyklu planistycznego zostały zweryfikowane m.in. podstawowe jednostki planistyczne, a więc jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych wraz z typologią. Nowy podział jednolitych części wód będzie umocowany w II aPGW i będzie obowiązywać od 2021 r.

Stan wód i ich jakość, w kontekście ramowej dyrektywy wodnej, są pojęciami tożsamymi. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym charakteryzującym sposób oceny stanu wód jest rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla

substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 2149). Odnosi się ono do ocen stanu wód powierzchniowych – jednolitych części wód rzecznych, jeziornych, przejściowych i przybrzeżnych. Wodami przejściowymi są wody powierzchniowe znajdujące się w ujściach rzek lub w pobliżu ujść rzek, które z uwagi na bliskość wód słonych wykazują częściowe zasolenie, pozostając w zasięgu znaczących wpływów wód słodkich, oraz morskie wody wewnętrzne Zatoki Gdańskiej.

Wody przybrzeżne obejmują obszar wód powierzchniowych od linii brzegu, których zewnętrzną granicę wyznacza odległość jednej mili morskiej po stronie w kierunku morza, licząc od linii podstawowej, o której mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej oraz przyległych do nich wód morza terytorialnego.

Aktem prawnym służącym klasyfikacji wód podziemnych jest rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. poz. 2148).

II.1.2. Metodyczne podstawy oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne nakłada na PGW Wody Polskie obowiązek oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszarów chronionych. Zgodnie z art. 349 ust. 16 ww. ustawy ocenę należy przeprowadzić z uwzględnieniem ocen:

- a) stanu wód JCWP i JCWPd, które opracowuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 349 ust. 11 ww. ustawy),
- b) obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, które dokonują sprawujący nadzór nad tymi obszarami (art. 349 ust. 14 ww. ustawy),
- c) wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, do których zobowiązani są właściciele ujęć wód powierzchniowych zlokalizowanych na JCWP przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (art. 74 ust. 1, art. 349 ust. 15 ww. ustawy),
- d) obszarowych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, ustalonych w przepisach ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- e) jakości wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli pod względem spełnienia wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpielisku oraz miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, które dokonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna (art. 48 ust. 1, art. 344 ust. 1 ww. ustawy).

W świetle art. 349 ust. 17 ww. ustawy ww. oceny określone w literach b-e stanowią wypełnienie wymagań ustanowionych dla spełnienia celów środowiskowych dla obszarów chronionych:

- jednolitych części wód przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności
- w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
- obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.

W dniu 14 kwietnia 2021 r. opublikowano, celem zgłaszania uwag i wniosków, projekty planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027. Projekty te dostosowane są do nowego układu jednostek planistycznych w gospodarce wodnej – jednolitych części wód.

Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych polegała na analizie spełnienia wymagań ustanowionych w aPGW w horyzoncie czasowym 2021 roku, oraz odnosiła się do tego samego okresu, ale w odniesieniu do nowego układu jednostek planistycznych wyznaczonego na cykl 2022-2027. Jeżeli którykolwiek element JCWP nie spełnia postawionego mu celu oznacza to, że cała JCWP nie spełnia tego celu.

Obowiązek wykonania oceny stopnia spełnienia celów środowiskowych zgodnie z ustawą – Prawo wodne zrealizowano w 2019 roku.⁴

II.1.3. Analiza stopnia osiągnięcia celów środowiskowych przez jcwp rzeczne

Cel środowiskowy dla stanu i potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego został wskazany w aPGW dla wszystkich 4586 JCWP rzecznych, objętym wykazem wód na cykl planistyczny 2016–2021.

W zakresie stanu/potencjału ekologicznego, wskazany został jako cel:

- dobry stan ekologiczny dla 3354 JCWP (73,4%),
- dobry potencjał ekologiczny dla 1176 JCWP (25,6%),
- bardzo dobry stan ekologiczny dla 21 JCWP (0,4%),
- maksymalny potencjał ekologiczny dla 2 JCWP (0,04%),
- mniej rygorystyczny cel dla 33 JCWP (0,7%), z przyczyn antropogenicznych.

Dodatkowo dla 292 JCWP (6%) spośród wyżej wymienionych cel środowiskowy w zakresie stanu ekologicznego został uszczegółowiony, ze względu na szczególne znaczenie dla migracji ichtiofauny. W zakresie stanu chemicznego, wszystkim JCWP rzeczny wskazuje jako cel **dobry stan chemiczny**.

Terminy osiągnięcia celu środowiskowego w aPGW przewidują:

- utrzymanie stanu aktualnego z 2015 r. dla 1636 JCWP rzecznych,
- osiągnięcie lub utrzymanie stanu do roku 2021 dla 2166 JCWP,
- odroczenie osiągnięcia celu do roku 2027 z uwagi na odstępstwa z art. 4, ust. 4 lub 5 RDW, dla 784 JCWP, przy czym w dokumentach nie zostało jednoznacznie wskazane, którego z celów (ekologicznego, chemicznego, czy migracji organizmów wodnych) odstępstwo dotyczy.

W okresie ustalania odstępstw, 679 z 784 JCWP miały stan/potencjał gorszy niż dobry, dlatego założono, że odstępstwa zostały wskazane dla celu w odniesieniu do stanu/potencjału ekologicznego właśnie dla tych 679 JCWP. Wśród 679 JCWP, 15 części wód w stanie co najmniej dobrym, na podstawie badań z lat 2015-2018, zostało uznanych za osiagające cel już w horyzoncie czasowym 2021 (wcześniej niż zakładał plan na bieżący cykl), natomiast te w stanie gorszym niż dobry nie mogą być uznane za niespełniające celów, gdyż osiągnięcie przez nie celu oczekiwane jest w roku 2027. Zostały one wskazane jako JCWP z „odstępstwem czasowym”.

W zakresie stanu chemicznego, na etapie ustalania odstępstw, dla 375 JCWP stan był gorszy niż dobry, przyjęto zatem, że odstępstwo do roku 2027 dla stanu chemicznego może dotyczyć tych 375 JCWP. Wśród tych 189 JCWP, 13 części wód w stanie co najmniej dobrym, na podstawie badań z lat 2015–2018, zostało uznanych za osiagające cel już w horyzoncie czasowym do 2021 r. Natomiast 205 JCWP w stanie gorszym niż dobry nie mogą być uznane za niespełniające celów, gdyż osiągnięcie przez nie celu oczekiwane jest w roku 2027. Zostały one wskazane jako JCWP z „odstępstwem czasowym”.

---

⁴ Analizę stopnia osiągnięcia celów środowiskowych przez jcw przytoczono w oparciu o opracowanie przygotowane przez PGW Wody Polskie i przekazane byłemu MGMIŻŚ na potrzeby przedłożenia go ministrowi właściwemu ds. gospodarki wodnej jako jedna z dokumentacji planistycznych służąca przygotowaniu drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy.

Dla 292 JCWP cel środowiskowy w zakresie stanu ekologicznego został uszczegółowiony ze względu na szczególne znaczenie dla migracji ichtiofauny. Przyjęto, że odstępstwo od tego celu dotyczy:

1) tych JCWP, którym w okresie ustalania odstępstw były w ogólnym stanie dobrym i wskazano im odstępstwo czasowe oraz

2) tych JCWP, które były w stanie/potencjale gorszym niż dobry i w aPGW w uzasadnieniu odstępstw czasowych wskazano, że w zlewni JCWP występuje presja hydromorfologiczna i zaplanowano działania mające na celu szczegółowe rozpoznanie możliwości redukcji tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie dobrego stanu w najbardziej efektywny sposób, m.in. opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia budowli piętrzących na odcinku cieków istotnego ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej obejmującej szczegółową analizę lokalnych uwarunkowań, mającą na celu dobór optymalnych rozwiązań technicznych; utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych (z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tych działań, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027).

II.1.3.1. Analiza w układzie JCWP rzecznych (wykaz na cykl 2016-2021)

Ocena stanu ekologicznego, z okresu przyjętego do analizy stopnia osiągnięcia celów środowiskowych, tj. z lat 2015-2018 dostępna była dla 2300 JCWP rzecznych (50 %), a dla stanu chemicznego dla 1586 JCWP (34% JCWP).

Analizując stopień osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP w obecnym cyklu, przyjęto następujące kategorie.

W zakresie stanu/potencjału ekologicznego:

- dla 2287 JCWP rzecznych nie było dostępnej oceny, dlatego z powodu braku danych do porównań, analiza stopnia osiągnięcia celów nie mogła zostać przeprowadzona.
- 280 na 2299 JCWP z dostępną oceną stanu/potencjału utrzymało/osiągnęło cel środowiskowy, w tym:
  - 1 JCWP utrzymała stan bardzo dobry,
  - 7 JCWP osiągnęło stan lepszy niż cel wskazany w aPGW (bardzo dobry (5 JCWP)/maksymalny (2 JCWP) przy celu środowiskowym na poziomie dobrego stanu/potencjału dobrego).
- 2005 na 2299 JCWP z dostępną oceną stanu/potencjału ekologicznego charakteryzuje obecnie stan gorszy, niż cel określony w aPGW, przy czym:
  - dla 1997 JCWP jest to stan/potencjał poniżej dobrego,
  - dla 8 JCWP stan/potencjał dobry przy wskazanym jako cel utrzymaniu bardzo dobrego stanu/maksymalnego potencjału. Pomimo obecnie dobrego stanu/potencjału, te 8 części wód pogorszyły swój stan ekologiczny i nie osiągnęły (nie utrzymały) celów określonych w aPGW.

W grupie 2005 JCWP rzecznych o stanie gorszym niż cel wskazany w aPGW, 405 ma wskazane odstępstwo czasowe z art. 4, ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2027 – w tym przypadku nieosiągnięcie stanu dobrego nie powinno być traktowane jako niespełnienie celów bowiem osiągnięcie tego celu jest oczekiwane dopiero w 2027 r.

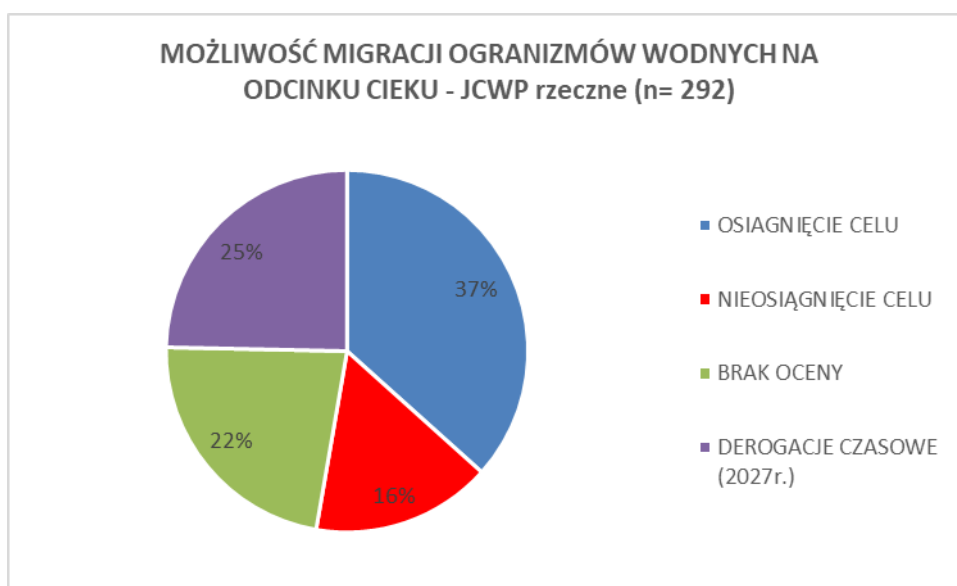
- W przypadku 14 JCWP rzecznych z celem środowiskowym mniej rygorystycznym:

- 1 JCWP osiągnęła dobry stan ekologiczny,
- 13 JCWP nie osiągnęły dobrego stanu/potencjału ekologicznego (4 w umiarkowanym, 7 w słabym, 2 w złym stanie/potencjale ekologicznym). Nie podlega analizie spełnienia celów.

Dla 292 JCWP (6%) cel środowiskowy dotyczył drożności cieków z względu na szczególne znaczenie dla migracji ichtiofauny. Ocenę spełnienia wymagań celów środowiskowych wykonano w zakresie drożności cieków.

Analiza wykazała:

- w przypadku 66 JCWP nie było danych umożliwiających ocenę spełnienia celów środowiskowych,
- 106 z 226 JCWP, dla których dostępne były dane wyniki badań – spełniły cel wskazany w aPGW w zakresie drożności cieków.
- 120 z 226 JCWP, dla których dostępne były wyniki badań nie spełniły celu środowiskowego. W tej grupie 72 JCWP ma wskazane odstępstwo czasowe z art. 4, ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2027 – w tym przypadku nieosiągnięcie stanu dobrego nie powinno być traktowane jako niespełnienie celów bowiem osiągnięcie tego celu jest oczekiwane dopiero w 2027 r. Ostatecznie można powiedzieć, że 48 JCWP nie osiągnęły celu wskazanego w aPGW w zakresie drożności cieków.

Powyższa analiza wskazuje, że uszczegółowiony cel środowiskowy w zakresie możliwości migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego osiągnęło 107 JCWP, tj. 37 % JCWP, którym ten cel został wskazany w aPGW.

II.1.3.2. Ocena stanu chemicznego

W zakresie stanu chemicznego:

- dla 2999 JCWP nie było dostępnej oceny stanu chemicznego, dlatego z powodu braku danych do porównań, analiza stopnia osiągnięcia celów nie mogła zostać przeprowadzona.
- 278 na 1586 JCWP z dostępną oceną stanu chemicznego utrzymało/osiągnęło cel środowiskowy.
- 1309 na 1586 JCWP z dostępną oceną stanu chemicznego, charakteryzuje obecnie stan gorszy, niż cel określony w aPGW. W tej grupie 240 JCWP ma wskazane odstępstwo czasowe z art. 4, ust. 4 RDW do roku 2027 – w tym przypadku nieosiągnięcie stanu dobrego nie jest traktowane jako niespełnienie celów bowiem osiągnięcie tego celu jest oczekiwane

dopiero w 2027 r. Ostatecznie można powiedzieć, że 1068 JCWP nie osiągnęły celu wskazanego w aPGW.

W zakresie stanu ogólnego:

- 32 JCWP (0,67%) spełniło cel środowiskowy w zakresie wszystkich wymagań, a więc również w zakresie stanu ogólnego;
- 2064 JCWP (48%) nie spełniło celów dla stanu ogólnego;
- 478 JCWP (10%) nie zostały poddane ocenie spełnienia celów ze względu na odstępstwa czasowe w aPGW, umożliwiające przesunięcie spełnienia celów do roku 2027;
- Brak danych uniemożliwił ocenę spełnienia celów dla stanu ogólnego dla 2012 JCWP rzecznych.

II.1.4. Analiza stopnia osiągnięcia celów środowiskowych przez aJCWP jeziorne. Analiza w układzie aJCWP jeziornych (nowy wykaz na lata 2022–2027)

Analiza w zakresie osiągnięcia celów środowiskowych została przeprowadzona dla nowego układu JCWP (aJCWP). Ze względu na charakter zmian w zakresie jezior (zmiana liczby JCWP w wykazach), analiza ta została przeprowadzona na tym samym materiale wyjściowym, co dla JCWP. Konsekwencją uwzględnienia nowego wykazu była jedynie zmiana proporcji jezior spełniających, bądź niespełniających celów w ogólnej liczbie aJCWP jeziornych. Celem analizy dla aJCWP było określenie stopnia spełnienia dobrego stanu wód na wejściu w nowy cykl 2022-2027, bez odniesienia do celów wskazanych w aPGW.

Wykaz aJCWP jeziornych obejmuje 56 nowych części wód i dla nich nie ma dostępnych wyników badań monitoringowych. Dla kolejnych 458 aJCWP w okresie 2014-2018 nie przeprowadzono badań monitoringowych i dla nich również aktualna ocena stanu była niedostępna.

Ostatecznie, z wykazu aJCWP liczącego 1068 jezior, w analizie stopnia spełnienia celów środowiskowych przez aJCWP uwzględniono oceny stanu/potencjału ekologicznego z okresu 2014-2018 dla **554 aJCWP jeziornych (51,9%)**, a stanu chemicznego dla **414 aJCWP jeziornych (38,8%)**. Wiarygodność ocen wynikająca z procesu przeniesienia jest we wszystkich przypadkach wysoka (przeniesienie 1:1 bez konieczności kompromisowania oceny).

Kategorie do oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego dla aJCWP zostały przyjęte analogicznie, jak w przypadku analizy dla JCWP, przy czym w pracy przyjęto optykę, że analiza dla aJCWP ma na celu stwierdzenie stopnia spełnienia celów na wejściu w nowy cykl.

W zakresie stanu/potencjału ekologicznego analiza wykazała:

- W przypadku 514 aJCWP, dla których nie było dostępnej oceny z okresu 2014-2018 (w tym wszystkich 56 jezior wyznaczonych, jako nowe części wód oraz 458 bez aktualnych badań), stopień osiągnięcia celów środowiskowych na wejściu w nowy cykl wodny nie mógł być określony.
- Na 554 aJCWP z dostępną oceną stanu/potencjału ekologicznego z poprzedniego okresu, **142 aJCWP (25,6% ocenionych, 13,3% wszystkich aJCWP)** obecnie charakteryzuje oczekiwany cel środowiskowy (co najmniej dobry stan/potencjał ekologiczny), w tym 19 aJCWP ze wskazanym w aPGW odstępstwem czasowym na osiągnięcie celu środowiskowego w 2027 (cel środowiskowy osiągnięty przed zakładanym horyzontem czasowym). 15 (1,4%) aJCWP charakteryzuje stan/potencjał ekologiczny lepszy niż wskazany cel.
- **256 JCWP (46,2% ocenionych, 24% wszystkich JCWP) charakteryzuje obecnie stan gorszy, niż cel wskazany w aPGW**, z czego 19 aJCWP ma obecnie stan/potencjał dobry przy wskazanym jako cel stanie bardzo dobrym lub potencjale maksymalnym;

- odstępstwo czasowe z art. 4, ust. 4 RDW na osiągnięcie celu do roku 2027 zostało wskazane dla 145 aJCWP jeziornych;
- Mniej rygorystyczny cel środowiskowy z przyczyn naturalnych (art. 4, ust 5. RDW) w aPGW został przypisany 11 JCWP, które znalazły się w wykazie aJCWP. Dziewięć z nich ma stan poniżej dobrego, a jedno, jezioro PLLW30404 Kortowskie w umiarkowanym stanie ekologicznym, zostało wyznaczone jako SZCW, zatem nie można określić, czy z punktu widzenia potencjału ekologicznego jezioro spełnia, czy nie spełnia celów środowiskowych.

W zakresie stanu chemicznego:

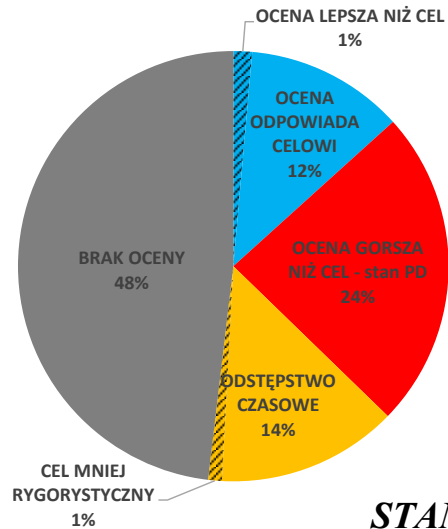
- 190 aJCWP (**45,9% ocenionych, 17,8% wszystkich aJCWP**) charakteryzował stan poniżej dobrego, a więc na otwarciu cyklu nie spełniają one celów środowiskowych z uwagi na przekroczenia standardów dla substancji priorytetowych.
- Dla 11 aJCWP zostało wskazane odstępstwo czasowe dla osiągnięcia celu środowiskowego w zakresie stanu chemicznego.
- W przypadku 654 aJCWP brak oceny dla stanu chemicznego.

Złożenie wyników analizy spełnienia celów środowiskowych dla stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego pozwoliło na stwierdzenie w zakresie stanu ogólnego:

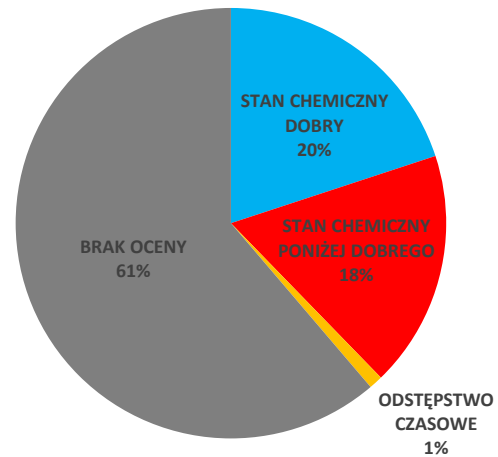
- 58 aJCWP (5,4%) spełniło cel środowiskowy w zakresie obu stanów, a więc również w zakresie stanu ogólnego;
- 367 aJCWP (34,4%) nie spełniło celów dla stanu ogólnego;
- 104 aJCWP (9,7%) nie zostały poddane ocenie spełnienia celów ze względu na odstępstwa czasowe w aPGW, umożliwiające przesunięcie spełnienia celów do roku 2027;
- Brak danych uniemożliwił ocenę spełnienia celów dla stanu ogólnego dla 539 JCWP jeziornych.

Graficzne zobrazowanie powyższych statystyk przedstawia rysunek poniżej.

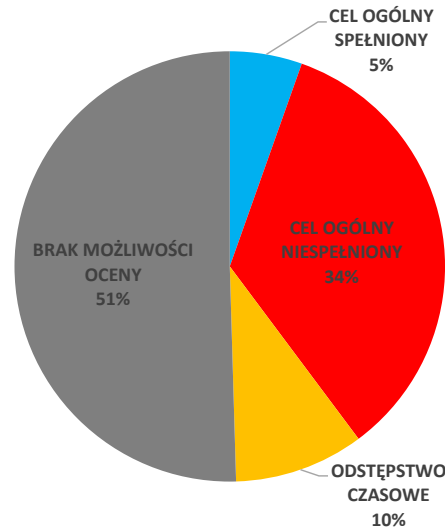
STAN/POTENCJAŁ

STAN CHEMICZNY

STAN OGÓLNY

Analiza stopnia spełnienia celów środowiskowych postawionych w aPGW przez części wód jeziorne w zaktualizowanym układzie jednostek planistycznych (aJCWP) w udziałach względnych (n=1068)

II.1.4. Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla jcwp oraz ajcwp przybrzeżnych i przejściowych

Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWP przejściowych i przybrzeżnych ujętych w aPGW roku została wykonana na podstawie wyników ocen wykonywanych przez WIOŚ oraz wyników przeniesienia ocen za 2018 rok na nowy układ aJCWP.

Zgodnie z aPGW, główne cele środowiskowe dla JCWP przejściowych i przybrzeżnych zostały ustalone zgodnie z prawem unijnym, na poziomie oceny stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku celem jest osiągnięcie przynajmniej dobrego stanu/potencjału. W aPGW cele środowiskowe określono w odniesieniu do oceny stanu wód za lata 2010 - 2012.

Cele środowiskowe dla JCW przejściowych i przybrzeżnych na obszarze dorzecza Wisły wg aPGW

Lp.	Kod JCW	Cel środowiskowy	
		Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
JCWP przejściowe – region wodny Dolnej Wisły			
1	TWIIWB2	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
2	TWIIIWB3	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
3	TWVWB5	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
4	TWIVWB4	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
5	TWIWB1	mniej rygorystyczny cel ekologiczny	dobry stan chemiczny
JCWP przybrzeżne – region wodny Dolnej Wisły			
1	CWIIWB6E	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
2	CWIIIWB5	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
3	CWIIWB4	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
4	CWIWB2	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
5	CWIWB1	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
6	CWIWB3	mniej rygorystyczny cel ekologiczny	dobry stan chemiczny

Cele środowiskowe dla JCWP przejściowych na obszarze dorzecza Odry

JCWP przejściowe – region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego			
1	TWVWB6	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
2	TWIWB9	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
3	TWIWB8	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
4	TWVWB7	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
JCWP przybrzeżne - region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego			
1	CWIIWB9	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
2	CWIIWB8	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
3	CWIIWB7	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
4	CWIIWB6W	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

Ocenę stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla stanu ekologicznego przedstawiono w tabeli pt. *Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla stanu/ potencjału ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych* i tabeli pt. *Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla stanu chemicznego wód przejściowych i przybrzeżnych*, gdzie „Nie” oznacza nie osiągnięcie celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny.

Analiza wyników oceny stanu ekologicznego JCWP dla 2018 roku wykazała, że w przypadku wód przejściowych nastąpiła poprawa w porównaniu z aPGW i zbliżenie się do celu w JCWP Ujście Wisły Przekop oraz Ujście Świny, które w 2018 roku osiągnęły umiarkowany stan ekologiczny. W jednym przypadku (JCWP Zatoka Pucka Zewnętrzna) nastąpiło pogorszenie stanu ekologicznego w 2018 roku i oddalenie się od celu środowiskowego.

Z ocen GIOŚ dla roku 2018 wynika, że w ocenianym okresie nie występowały JCW przejściowe o dobrym stanie ekologicznym. Biorąc pod uwagę termin osiągnięcia celów i derogacje, tylko dwie JCWP Zalew Pucki i Zatoka Pucka Zewnętrzna powinny osiągnąć stan dobry w 2021 roku. Dla pozostałych JCW przejściowych wyznaczono termin osiągnięcia celów, tj. rok 2027. W związku z tym nie podlegają one obecnie ocenie pod kątem osiągnięcia celów, co zaznaczono brakiem wartości w kolumnie oceny osiągnięcia celów.

W wodach przybrzeżnych wg ocen GIOŚ poprawa nastąpiła w JCWP Półwysep Hel, JCWP Władysławowo – Jastrzębia Góra oraz JCWP Jarosławiec – Sarbinowo, które osiągnęły umiarkowany stan ekologiczny. W ostatnim przypadku zmiana była największa od stanu złego do umiarkowanego.

Ocena osiągnięcia celów dla JCW przybrzeżnych została przedstawiona podobnie jak dla przejściowych. Dwie JCW przybrzeżne: Mierzeja Wiślana i Dziwna – Świna nie są oceniane ze względu na termin osiągnięcia celów w 2027 roku ustalony w aPGW.

Z oceny GIOŚ za 2018 rok wynika, że żadna z pozostałych JCWP nie osiągnęła celu środowiskowego.

Ocena stopnia osiągnięcia celów dla „nowych” aJCWP przybrzeżnych formalnie nie była możliwa pomimo przeniesienia ocen, ponieważ w aPGW nie określono celów dla tych wód. Biorąc pod uwagę, że wszystkie JCW przybrzeżne nie osiągnęły dobrego stanu, uznano, że aJCWP nie osiągnęły celu

jakim jest dobry stan wód, poza wodami przybrzeżnymi Zatoki Pomorskiej. W tym ostatnim przypadku nie ustalono stopnia osiągnięcia celów, gdyż dla trzech dawnych JCWP wchodzących w skład nowej ustalono w aPGW termin osiągnięcia celów na rok 2027.

Podsumowując należy stwierdzić, że stan ekologiczny ocenianych wód przejściowych i przybrzeżnych jest poniżej stanu dobrego, co oznacza nie osiągnięcie celu środowiskowego dla 100% JCWP.

W przypadku oceny stopnia osiągnięcia celów dla stanu chemicznego wód (tabela 4), zarówno w układzie dotychczasowych JCWP, jak i „nowych” aJCWP zanotowano stan chemiczny ocenianych wód przejściowych i przybrzeżnych poniżej dobrego. W przypadku dwóch JCWP przejściowych: Zatoka Pucka Zewnętrzna i Zalew Pucki, a co za tym idzie odpowiednich aJCWP, brak jest oceny stanu chemicznego. Z tego powodu brak jest formalnej podstawy do oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych.

Powyższy wynik oznacza, że we wszystkich ocenianych przypadkach nie osiągnięto celu środowiskowego, jakim jest dobry stan chemiczny wód. Podobnie jak w przypadku stanu ekologicznego, część JCWP nie podlega obecnie ocenie ze względu na wyznaczony w aPGW termin osiągnięcia celów na rok 2027.

Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla stanu/ potencjału ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych

KOD JCWP	NAZWA JCWP	Cele wg aPGW		Dane z ocen WIOŚ (2018)	Ocena celów dla JCWP	Nazwa aJCWP	Stat us aJCWP	Oceny przeniesione na aJCWP (2018)	Ocena celów dla aJCWP
		Stat us	Stan/potencjał ekologiczny JCWP	Stan/potencjał ekologiczny JCWP				Stan/potencjał ekologiczny aJCWP	
Wody przejściowe									
TWIIIWB3	Zatoka Pucka Zewnętrzna	NAT	Stan dobry	stan słaby	NIE	Zatoka Pucka Zewnętrzna	NAT	stan słaby	NIE
TWIIWB2	Zalew Pucki	NAT	Stan dobry	stan zły	NIE	Zalew Pucki	NAT	stan zły	NIE
TWIVWB4	Zatoka Gdańska Wewnętrzna	NAT	Stan dobry	stan słaby	-	Zatoka Gdańska Wewnętrzna	NAT	stan zły	-
TWIWB1	Zalew Wiślany	SZCW	Potencjał dobry	potencjał zły	-	Zalew Wiślany	NAT	stan zły	-
TWIWB8	Zalew Szczeciński	SZCW	Stan dobry	stan słaby	-	Zalew Szczeciński	NAT	stan słaby	-
TWIWB9	Zalew Kamieński	NAT	Stan dobry	stan słaby	-	Zalew Kamieński	NAT	stan słaby	-
TWVWB5	Ujście Wisły Przekop	SZCW	Stan dobry	potencjał umiarkowany	-	Ujście Wisły Przekop	NAT	stan umiarkowany	-
TWVWB6	Ujście Dziwny	SZCW	Potencjał dobry	potencjał zły	-	nie występuje			
TWVWB7	Ujście Świny	SZCW	Potencjał dobry	potencjał umiarkowany	-	nie występuje			
Wody przybrzeżne									

KOD JCWP	NAZWA JCWP	Cele wg aPGW		Dane z ocen WIOŚ (2018)	Ocena celów dla JCWP	Nazwa aJCWP	Stat us aJCWP	Oceny przeniesione na aJCWP (2018)	Ocena celów dla aJCWP
		Stat us	Stan/potencjał ekologiczny JCWP	Stan/potencjał ekologiczny JCWP				Stan/potencjał ekologiczny aJCWP	
CWIIWB2	Półwysep Hel	NAT	Stan dobry	stan umiarkowany	NIE	Półwysep Hel	NAT	stan umiarkowany	NIE
CWIIWB3	Port Władysławowo	SZC W	Potencjał dobry	potencjał zły	NIE				
CWIIWB4	Władysławowo - Jastrzębia Góra	NAT	Stan dobry	stan umiarkowany	NIE				
CWIIWB5	Jastrzębia Góra - Rowy	NAT	Stan dobry	stan zły	NIE	Polskie wody przybrzeżne Basenu Gotlandzkiego	NAT	stan zły	NIE
CWIIWB6E	Rowy - Jarosławiec Wschód	NAT	Stan dobry	stan słaby	NIE				
CWIIWB6W	Rowy - Jarosławiec Zachód	NAT	Stan dobry	stan słaby	NIE	Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego	NAT	stan słaby	NIE
CWIIWB7	Jarosławiec - Sarbinowo	NAT	Stan dobry	stan umiarkowany	NIE				
CWIIWB8	Sarbinowo - Dziwna	NAT	Stan dobry	stan zły	NIE				
CWIIWB8	Sarbinowo - Dziwna	NAT	Stan dobry	stan zły	NIE	Wody przybrzeżne Zatoki Pomorskiej	NAT	stan słaby	-
CWIIWB9	Dziwna - Świna	NAT	Stan dobry	stan słaby	-				
CWIIWB1	Mierzeja Wiślana	NAT	Stan dobry	stan słaby	-	nie występuje			

Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla stanu chemicznego wód przejściowych i przybrzeżnych

KOD JCWP	NAZWA JCWP	Cele wg aPGW		Dane z ocen WIOŚ (2018)	Oce na celó w dla JCWP	aJCWP	Stat us aJCWP	Oceny przeniesi one na aJCWP (2018)	Oce na celó w dla aJCWP
		Stat us	STAN CHEMICZNY JCWP	STAN CHEMICZNY JCWP				STAN CHEMICZNY aJCWP	
Wody przejściowe									
TWIII WB3	Zatoka Pucka Zewnętrzna	NAT	dobry	Brak oceny	brak	Zatoka Pucka Zewnętrzna	NAT	Brak oceny	brak -
TWIIW B2	Zalew Pucki	NAT	dobry	Brak oceny	brak	Zalew Pucki	NAT	Brak oceny	brak -
TWIV WB4	Zatoka Gdańska Wewnętrzna	NAT	dobry	poniżej dobrego	-	Zatoka Gdańska Wewnętrzna	NAT	poniżej dobrego	-
TWIW B1	Zalew Wiślany	SZC W	dobry	poniżej dobrego	-	Zalew Wiślany	NAT	poniżej dobrego	-
TWIW B8	Zalew Szczeciński	SZC W	dobry	poniżej dobrego	-	Zalew Szczeciński	NAT	poniżej dobrego	-
TWIW B9	Zalew Kamieński	NAT	dobry	poniżej dobrego	-	Zalew Kamieński	NAT	poniżej dobrego	-
TWV WB5	Ujście Wisły Przekop	SZC W	dobry	poniżej dobrego	-	Ujście Wisły Przekop	NAT	poniżej dobrego	-
TWV WB6	Ujście Dziwny	SZC W	dobry	poniżej dobrego	-	nie występuje			
TWV WB7	Ujście Świny	SZC W	dobry	poniżej dobrego	-	nie występuje			
Wody przybrzeżne									
CWIIW B2	Półwysep Hel	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE	Półwysep Hel	NAT	poniżej dobrego	NIE
CWIIW B3	Port Władysławowo	SZC W	dobry	poniżej dobrego	NIE				
CWIIW B4	Władysławowo - Jastrzębia Góra	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE				
CWIIIW B5	Jastrzębia Góra - Rowy	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE	Polskie wody przybrzeżne Basenu Gotlandzkiego	NAT	poniżej dobrego	NIE
CWIIW B6E	Rowy - Jarosławiec Wschód	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE				
CWIIW B6W	Rowy - Jarosławiec Zachód	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE	Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego	NAT	poniżej dobrego	NIE
CWIIIW B7	Jarosławiec - Sarbinowo	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE				
CWIIW B8	Sarbinowo - Dziwna	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE				
CWIIW B8	Sarbinowo - Dziwna	NAT	dobry	poniżej dobrego	NIE	Wody przybrzeżne	NAT	poniżej dobrego	NIE

KOD JCWP	NAZWA JCWP	Cele wg aPGW		Dane z ocen WIOŚ (2018)	Ocena celów dla JCWP	aJCWP	Stat us aJCWP	Oceny przeniesione na aJCWP (2018)	Ocena celów dla aJCWP
		Stat us	STAN CHEMICZNY JCWP	STAN CHEMICZNY JCWP				STAN CHEMICZNY aJCWP	
CWIIWB9	Dziwna - Świna	NAT	dobry	poniżej dobrego	-	Zatoki Pomorskiej			
CWIIWB1	Mierzeja Wiślana	NAT	dobry	poniżej dobrego	-	nie występuje			

II.1.6. Analiza stopnia osiągnięcia celów środowiskowych przez JCWPd

Cel środowiskowy dla stanu chemicznego oraz stanu ilościowego został wskazany w aPGW dla wszystkich 172 JCWPd objętych wykazem wód na cykl 2016–2021.

W zakresie stanu chemicznego jako cel ustalono:

- dobry stan chemiczny dla 167 JCWPd,
- dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem) dla 2 JCWPd
- dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel dla parametru Ni (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem) dla 2 JCWPd
- dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel dla parametru NO3 (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem) dla 1 JCWPd.

W zakresie stanu ilościowego jako cel ustalono:

- dobry stan ilościowy dla 160 JCWPd,
- mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem dla 12 JCWPd

Terminy osiągnięcia celu środowiskowego w aPGW przewidują:

- utrzymanie stanu aktualnego z 2015 r. dla 148 JCWPd,
- osiągnięcie lub utrzymanie stanu do roku 2021 dla 15 JCWPd,
- odroczenie osiągnięcia celu do roku 2027 z uwagi na odstępstwa czasowe z art. 4 ust. 4 RDW dla 9 JCWPd, przy czym w dokumentach nie zostało jednoznacznie wskazane, którego z celów (chemicznego czy ilościowego) odstępstwo dotyczy.

Założono, że odstępstwa czasowe zostały wskazane dla celu w odniesieniu do stanu chemicznego dla 9 JCWPd (tj. będące w stanie słabym w okresie ustalania odstępstw). Natomiast odstępstw czasowe zostało wskazane dla celu w odniesieniu do stanu ilościowego dla 1 JCWPd, tj. będąca w stanie słabym w okresie ustalania odstępstw.

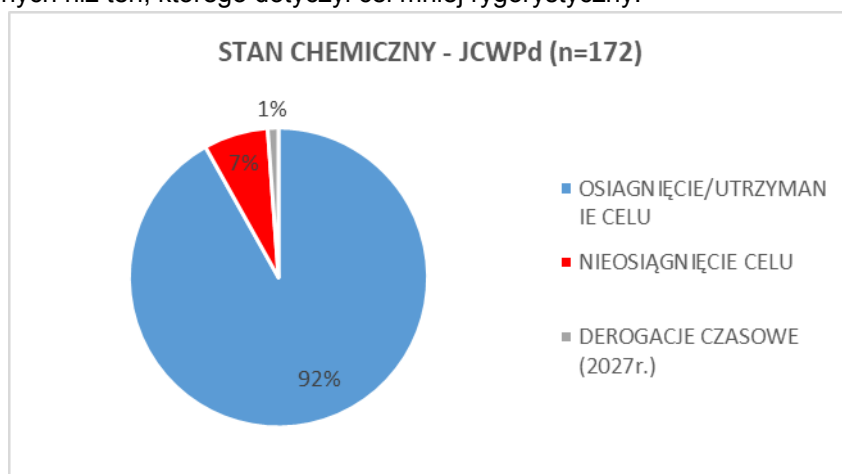
W przypadku tej grupy, części wód w aktualnie stanie dobrym zostały uznane za osiągające cel już w horyzoncie czasowym 2021. Natomiast te w stanie gorszym niż dobry nie mogą być uznane za niespełniające celów, gdyż osiągnięcie celu oczekiwane jest w roku 2027.

II.1.6.1. Analiza JCWPd

Ocena stanu chemicznego z okresu przyjętego do analizy stopnia osiągnięcia celów środowiskowych, dostępna była dla 172 JCWPd. W zakresie stanu chemicznego:

- 155 JCWPd utrzymało/osiągnęło cel środowiskowy. W tej grupie 7 JCWPd ma wskazane odstępstwo czasowe do 2027 r. – w tym przypadku JCWPd utraciły konieczność wskazania odstępstwa na cykl 2022-2027.
- 12 JCWPd charakteryzuje obecnie stan gorszy, niż cel określony w aPGW. W tej grupie 2 JCWPd ma wskazane odstępstwo czasowe do 2027 r., zatem nieosiągnięcie stanu dobrego nie jest traktowane jako niespełnienie celów bowiem jest oczekiwane w 2027 r. Wobec powyższego 10 JCWPd nie osiągnęło celu wskazanego w aPGW.

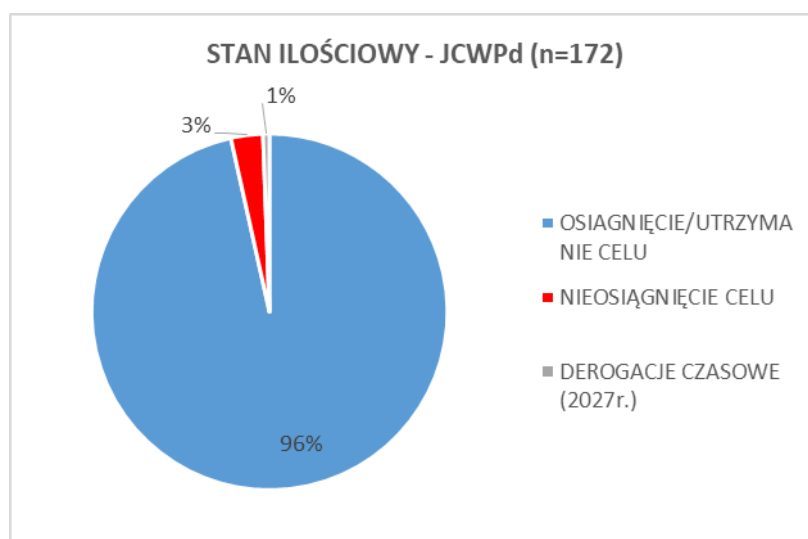
- W przypadku 5 JCWPd, dla których ustalono cel mniej rygorystyczny:
  - 3 JCWPd osiągnęły dobry stan chemiczny,
  - 2 JCWPd nie osiągnęły dobrego stanu chemicznego z powodu przekroczenia parametrów innych niż ten, którego dotyczył cel mniej rygorystyczny.

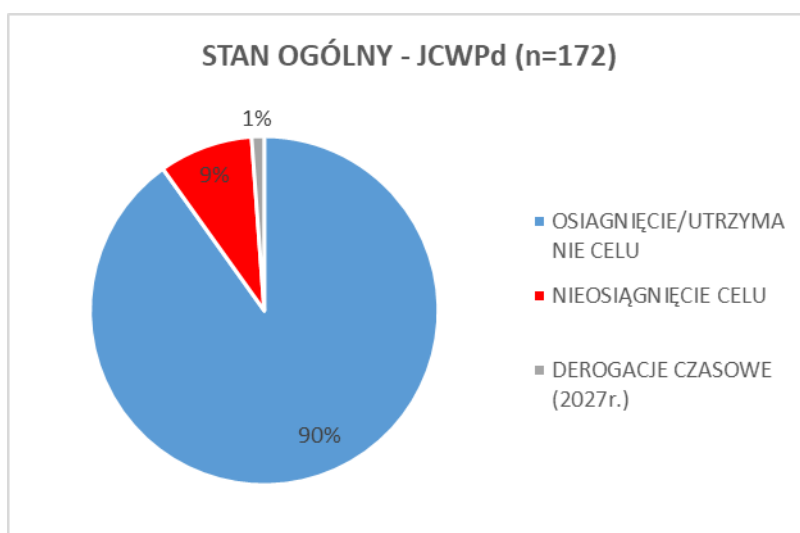
Powyższa analiza wskazuje cel środowiskowy w zakresie stanu chemicznego osiągnęło 158 JCWPd, tj. 92 % JCWPd.

W zakresie stanu ilościowego:

- 158 JCWPd utrzymało/osiągnęło cel środowiskowy. Z tej grupy 8 JCWPd ma wskazane odstępstwo czasowe do 2027 r. - w tym przypadku JCWPd utraciły konieczność wskazania odstępstwa na cykl 2022–2027.
- 2 JCWPd mają obecnie stan gorszy, niż cel określony w aPGW. W tej grupie 1 JCWPd ma wskazane odstępstwo czasowe do 2027 roku – w tym przypadku nieosiągnięcie stanu dobrego nie jest traktowane jako niespełnienie celów ponieważ jest oczekiwane dopiero w 2027 r. Wobec tego tylko 1 JCWPd nie osiągnęła celu wskazanego w aPGW.
- W przypadku 12 JCWPd, dla których ustalono mniej rygorystyczny cel środowiskowy:
  - 2 JCWPd osiągnęły dobry stan ilościowy,
  - 6 JCWPd osiągnęły mniej rygorystyczny cel środowiskowy, bowiem na przestrzeni lat 2012– 2016 stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych zmniejszył się.
  - 4 JCWPd nie osiągnęły celu środowiskowego ze względu na dalsze pogorszenie stanu ilościowego (stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych na przestrzeni lat 2012–2016 zwiększył się).

Powyższa analiza wskazuje cel środowiskowy w zakresie stanu ilościowego osiągnęło 166 JCWPd, tj. 96 % JCWPd.

Cel środowiskowy w odniesieniu do stanu chemicznego i ilościowego osiągnięto 155 na 172 JCWPd, co stanowi 90% JCWPd.

II. 2. Przyczyny nieosiągnięcia dobrego stanu przez jednolite części wód powierzchniowych w Polsce.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) wynika z art. 349 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne. Monitoring realizowany jest w oparciu o wyznaczone tzw. jednolite części wód powierzchniowych, które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych, stanowiące podstawową jednostkę gospodarowania wodami. Ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez klasyfikację stanu lub potencjału ekologicznego, klasyfikację stanu chemicznego i ogólną ocenę stanu wód. Stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanych na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio - stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. Analogicznie sytuacja prezentuje się dla potencjału ekologicznego – z tą różnicą, że najwyższą klasą potencjału ekologicznego jest potencjał maksymalny. O wyniku klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego jednolitej części wód powierzchniowych decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych ocenianych elementów, przy czym obowiązuje generalna zasada, że klasa stanu lub potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu, który podlega klasyfikacji. Generalną zasadą jest, że obniżenie klasy jedynie dla jednego elementu oceny stanu wód, spośród kilkudziesięciu ocenianych, powoduje obniżenie klasyfikacji dla całej jednolitej części wód powierzchniowych.

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną obserwacje stanu elementów hydromorfologicznych służą, wraz z pozostałymi elementami wspierającymi ocenę, potwierdzeniu bardzo dobrego stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. Oznacza to, że – przykładowo – w sytuacji, gdy stan wód na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jest oceniony jako bardzo dobry, niespełnienie przez elementy hydromorfologiczne kryteriów stanu bardzo dobrego powoduje obniżenie stanu ekologicznego wód. Analogiczna ocena zachodzi dla maksymalnego potencjału ekologicznego, który może zostać określony dla sztucznych i silnie zmienionych części wód. Wykaz sztucznych i silnie zmienionych części wód jest jedną z części dokumentacji planistycznych przygotowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą klasyfikacji stanu chemicznego jest porównanie uzyskanych wyników badań wskaźników chemicznych

z określonymi dla nich środowiskowymi normami jakości. Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan lub potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan lub potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Należy zauważyć, iż proces monitoringu wód jest skomplikowany, obejmuje kilkadziesiąt wskaźników jakości wód. Dodatkowo ocena stanu wód dokonywana jest przy użyciu ewoluujących i coraz bardziej rygorystycznych granic klas dobrego stanu. Proces ten jest realizowany zgodnie z prawem wodnym UE oraz wytycznymi technicznymi, przekazywanymi przez Komisję Europejską. W konsekwencji, mimo licznych działań podejmowanych przez administrację wodną oraz władze lokalne w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych, w skali kraju nie osiągnięto w pełni przyjętych przez UE wartości granicznych dobrego stanu pomimo faktu, iż nominalne wartości stężeń wybranych zanieczyszczeń stale zmniejszają się.

Zgodnie z przepisami ramowej dyrektywy wodnej, wszystkie jednolite części wód w Polsce powinny, co do zasady osiągnąć stan dobry w perspektywie do roku 2015.

Nieosiągnięcie dobrego stanu przez jednolite części wód powierzchniowych w Polsce jest wywołane presją znaczącą, która wpływa na poszczególne elementy oceny stanu wód, wpływając tym samym na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto czas reakcji ekosystemów wodnych na wprowadzane w obszarze Polski działania wynosi wiele lat, zatem efekty realizowanych prac będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej.

Jednym z istotnych źródeł presji na jednolite części wód jest rolnictwo, które odpowiada za dwie trzecie uwalnianego do wód powierzchniowych zarówno azotu (67%), jak i fosforu (66%). Potwierdzeniem oddziaływania nawozów na wody morskie są dane statystyczne, które ilustrują silny i statystycznie istotny związek między zużyciem nawozów, a ładunkami trafiającymi z Polski do Bałtyku.

Najnowsze dane pokazują, że optymalizacja praktyk rolniczych w zakresie nawożenia pozwoliła na częściowe uniezależnienie wzrostu wartości produkcji rolniczej od oddziaływań na środowisko wodne. Jest to m.in. wynikiem prawidłowego wdrożenia dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa).

W Polsce od 2004 r. do 2017 r. stosowano podejście polegające na wyznaczaniu obszarów szczególnie narażonych (tzw. OSN), które w różnych okresach wdrażana dyrektywy azotanowej stanowiły od ok. 1,5% do 6,8% powierzchni kraju przy łącznej powierzchni użytków rolnych bliskiej 50% powierzchni kraju. Zarówno OSNy jak i programy działań były ustanawiane aktami prawa miejscowego w drodze rozporządzenia dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Było to podejście nieefektywne, które powodowało znaczący odpływ ładunków biogenów z terenów rolniczych. Takie podejście do wdrażania dyrektywy azotanowej doprowadziło w 2010 r. do wszczęcia przez Komisję Europejską postępowania naruszeniowego przeciwko Polsce. Postępowanie to, w związku z brakiem odpowiednich działań po stronie rządu PO-PSL zakończyło się wniesieniem skargi do Trybunału Sprawiedliwości UE (sprawa C-356/13). W konsekwencji Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 20 listopada 2014 r. wydał niekorzystny dla Polski wyrok, w którym podtrzymał większość zarzutów Komisji Europejskiej wobec Polski dotyczących nieprawidłowości we wdrażaniu dyrektywy azotanowej.

Dopiero ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne wprowadziła fundamentalne zmiany w podejściu do wdrażania dyrektywy azotanowej i pozwoliła na przyjęcie jednego, ogólnopolskiego „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, obejmującego wszystkich rolników. Ustawą Prawo wodne oraz Programem azotanowym wprowadzono liczne ograniczenia w zakresie rolniczego wykorzystania nawozów, a także ustanowiono nowe obowiązki w zakresie przechowywania nawozów w sposób bezpieczny dla wód

oraz właściwego planowania nawożenia dostosowanego do potrzeb pokarmowych roślin i zasobności gleb. Wprowadzając Program azotanowy wydłużono okres, w którym stosowanie nawozów jest zabronione, a także zwiększono wymaganą pojemność miejsc do przechowywania nawozów naturalnych. W Programie wskazuje się m.in. odległości, w jakich niedozwolone jest stosowanie nawozów w pobliżu wód powierzchniowych, a także zabrania się przechowywania nawozów naturalnych i kiszzonek w odległości mniejszej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych.

Drugim co do wielkości źródłem zanieczyszczeń biogenych docierających do polskich wód są oczyszczalnie komunalne. Do czynników wpływających szczególnie negatywnie na stan wód należą między innymi awarie instalacji i mechanizmów służących odbiorowi i przesyłowi ścieków. Im większa awaria i instalacja, w której się zdarzyła, tym większa ingerencja zanieczyszczeń w środowisku. Przykładem mogą być powtarzające się awarie „Czajki” w latach 2019 i 2020, czy awaryjny zrzut ścieków do Motławy w 2018 r.

Na skutek awarii w Przepompowni Ścieków na Ołowiance w Gdańsku, przedsiębiorstwo Saur Neptun Gdańsk SA, 15 maja 2018 r. rozpoczęło awaryjny zrzut ścieków komunalnych do rzeki Motławy w pobliżu połączenia się jej z Martwą Wisłą przed ujściem do Zatoki Gdańskiej. Zrzut został zakończony po usunięciu awarii 18 maja 2018 r. Do rzeki zrzucono 150 tys. ton nieczystości. Z oceny wyników badań wody wykonanej przez WIOŚ wynikało, że jakość wód rzeki Motławy na skutek zrzutu zanieczyszczeń podczas awarii w przepompowni Ołowianka uległa pogorszeniu w sąsiedztwie zrzutu awaryjnego. Wzrosło stężenie wszystkich badanych wskaźników zanieczyszczeń, obniżyło się stężenie tlenu rozpuszczonego zużywanego do biochemicznego utleniania materii organicznej zawartej w ściekach.

Innym przykładem jest „Czajka” - największa oczyszczalnia ścieków w Polsce. Zajmuje obszar 52,7 ha, a jej przepustowość wynosi 435,3 tys. m³ ścieków na dobę. Zasięg jej działalności obejmuje Warszawę prawobrzeżną i dużą część lewobrzeżnej oraz miasta ościenne. W dniu 28 sierpnia 2019 r. w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie nastąpiła rozległa awaria. Uszkodzeniu uległ układ przesyłowy, który obsługuje nieczystości z części lewobrzeżnej Warszawy. Jej skutkiem był stały awaryjny zrzut ok. 260 000 m³/dzień nieoczyszczonych ścieków do rzeki Wisły.

Już 29 sierpnia z inicjatywy rządu polskiego powołano sztab kryzysowy oraz podjęto decyzję o budowie alternatywnego rurociągu, którym ścieki z lewobrzeżnej Warszawy zostaną przerzucone na prawy brzeg, aby trafiły do oczyszczalni "Czajka". Kluczową rolę koordynacyjną w procesie zarządzania kryzysowego pełnili przedstawiciele Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich.

Dzięki podjęciu natychmiastowych działań oraz dzięki współpracy rządu i wojska w ciągu 10 dni wdrożono w życie koncepcję budowy awaryjnego przerzutu za pomocą mostu pontonowego oraz poprowadzeniu tymczasowego przewodu za pomocą tunelu przesyłowego. System został uruchomiony 9 września 2019 r., a pełną wydajność uzyskał 14 września 2019 r, działał w 100% wydajności, ścieki nie dostawały się do Wisły. W ciągu dwóch tygodni, od chwili rozpoczęcia awaryjnego zrzutu nieoczyszczonych ścieków do Wisły w dniu 28 sierpnia 2019 r. do nocy z 14. na 15. września 2019 r. odprowadzono łącznie 3 642 819 m³ nieoczyszczonych ścieków komunalnych.

Priorytetem rządu oraz operatora było jak najszybsze przywrócenie funkcjonalności układu przesyłu ścieków pod Wisłą do Oczyszczalni Ścieków „Czajka” przy jednoczesnym wdrażaniu wszelkich tymczasowych rozwiązań redukujących poziom zanieczyszczeń (było to m.in. uruchomienie w dniu 31 sierpnia 2019 r. systemu ozonowania ścieków eliminującego część bakterii, który funkcjonował do czasu uruchomienia rurociągu zastępczego).

Poza koordynacją prac nad budową tymczasowej instalacji do przerzutu ścieków do oczyszczalni „Czajka”, pracownicy Nadzorów Wodnych i Zespołów Wsparcia Technicznego Wód Polskich prowadzili ciągły monitoring rzeki Wisły. Służby terenowe Wód Polskich na bieżąco monitorowały sytuację w korycie Dolnej Wisły. Dzięki uruchomieniu wybudowanego bypassu pod nadzorem Wód Polskich, od 14 września 2019 r., ścieki kierowane były tymczasowym rurociągiem do oczyszczalni „Czajka”. W czasie, gdy działał tymczasowy rurociąg, na zlecenie MPWiK naprawiono kolektory. Od połowy listopada ścieki do "Czajki" znów płynęły w układzie przesyłowym pod dnem rzeki.

Do kolejnej awarii - układu przesyłającego ścieki z lewobrzeżnej części Warszawy do oczyszczalni ścieków „Czajka” - doszło 29 sierpnia 2020 r. W związku z zaistniałą sytuacją Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji (MPWiK Warszawa) uruchomiło awaryjny zrzut ścieków do Wisły. PGW Wody Polskie apelowały bezpośrednio po pierwszej awarii systemu przesyłowego do OŚ „Czajka”, jak również po awarii w 2020 r., o jednoczesne uruchomienie przynajmniej dwóch rur przesyłowych w planowanym przewierceniu pod dnem Wisły. Pozwoliłoby to na zapewnienie tłoczenia ścieków - w godzinach szczytu używania kanalizacji - oraz w przypadku opadów, tak by nieczystości nie trafiały do rzeki.

W poniższych tabelach przywołano dane statystyczne odnoszące się do liczb jednolitych części wód ze zidentyfikowaną presją znaczącą wraz z procentowymi udziałami poszczególnych rodzajów presji w podziale na RZGW.

Zestawienie liczby aJCWP rzecznych (jednolite części wód powierzchniowych wg wykazu zaktualizowanego na potrzeby drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027) z presją znaczącą i udziałów poszczególnych rodzajów presji w podziale RZGW

Kategoria wód	RZGW	Liczba aJCWP	Liczba aJCWP ze zidentyfikowaną presją znaczącą	Udział aJCWP z presją znaczącą	Presja hydromorfologiczna	Presja na el. biologiczne zależne od trofii	Presja na el. biologiczne zależne od hydromorfologii	Presja na el. fizykochemiczne	Presja na stan chemiczny
Rieczne	Białystok	335	307	91,6%	65,8%	31,9%	70,7%	68,4%	49,2%
	Bydgoszcz	135	118	87,4%	78,0%	24,6%	83,9%	53,4%	30,5%
	Gdańsk	361	333	92,2%	69,1%	29,1%	72,7%	67,3%	29,7%
	Gliwice	187	180	96,3%	93,3%	49,4%	87,8%	68,3%	40,0%
	Kraków	234	229	97,9%	90,0%	54,1%	82,1%	59,8%	47,6%
	Lublin	254	242	95,3%	83,5%	34,3%	83,9%	70,2%	19,4%
	Poznań	279	278	99,6%	89,9%	33,8%	84,9%	82,7%	48,9%
	Rzeszów	209	196	93,8%	83,2%	50,0%	85,2%	60,2%	34,7%
	Szczecin	270	250	92,6%	79,6%	31,2%	77,6%	51,6%	25,6%
	Warszawa	398	391	98,2%	86,2%	38,1%	87,2%	63,9%	33,5%
	Wrocław	454	435	95,8%	91,7%	37,2%	86,7%	63,0%	40,9%
Suma/średnia	Polska	3116	2959	94,6%	82,8%	37,6%	82,1%	64,4%	36,4%

Zestawienie liczby aJCWP jeziornych (jednolite części wód powierzchniowych wg wykazu zaktualizowanego na potrzeby drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027) z presją znaczącą i udziałów poszczególnych rodzajów presji w podziale RZGW

Kategoria wód	RZGW	Ogólna liczba aJCWP w obszarze danego RZGW	Liczba aJCWP ze zidentyfikowaną presją znaczącą w obszarze danego RZGW*	Udział aJCWP z presją znaczącą w ogólnej liczbie aJCWP w obszarze danego RZGW	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej – hydromorfologia	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. biologiczne zależne od trofii	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. biologiczne zależne od hydromorfologii	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. fizykochemiczne	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - stan chemiczny
Jeziorne	Białystok	303	104	34,3%	7,6%	26,1%	15,2%	26,7%	24,4%
	Bydgoszcz	166	69	41,6%	22,3%	29,5%	24,1%	33,1%	34,9%
	Gdańsk	294	125	42,5%	5,4%	34,4%	15,0%	38,8%	25,9%
	Gliwice	1	1	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
	Lublin	23	14	60,9%	39,1%	34,8%	56,5%	34,8%	8,7%
	Poznań	124	88	71,0%	29,0%	58,1%	33,1%	69,4%	39,5%
	Szczecin	109	36	33,0%	17,4%	21,1%	16,5%	22,9%	25,7%
	Warszawa	21	10	47,6%	4,8%	38,1%	23,8%	47,6%	42,9%
	Wrocław	27	20	74,1%	7,4%	70,4%	22,2%	77,8%	55,6%
Suma/średnia	Polska	1068	467	43,7%	25,9%	34,7%	34,0%	39,0%	28,6%

Zestawienie liczby w aJCWP zbiornikowych (jednolite części wód powierzchniowych wg wykazu zaktualizowanego na potrzeby drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027) z presją znaczącą i udziałów poszczególnych rodzajów presji w podziale RZGW

Kategoria wód	RZGW	Ogólna liczba aJCWP w obszarze danego RZGW	Liczba aJCWP ze zidentyfikowaną presją znaczącą w obszarze danego RZGW*	Udział aJCWP z presją znaczącą w ogólnej liczbie aJCWP w obszarze danego RZGW	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej – hydromorfologia	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. biologiczne zależne od trofii	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. biologiczne zależne od hydromorfologii	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. fizykochemiczne	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - stan chemiczny
Zbiornikowe	Białystok	1	1	100%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Gdańsk	4	4	100%	100,0%	100,0%	25,0%	25,0%	25,0%
	Gliwice	9	9	100%	100,0%	55,6%	33,3%	66,7%	66,7%
	Kraków	7	7	100%	100,0%	0,0%	42,9%	14,3%	57,1%
	Lublin	1	1	100%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Poznań	2	2	100%	100,0%	100,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Rzeszów	4	4	100%	100,0%	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
	Warszawa	5	5	100%	100,0%	80,0%	40,0%	60,0%	60,0%
	Wrocław	12	12	100%	100,0%	58,3%	8,3%	41,7%	91,7%
Suma/średnia	Polska	45	45	100%	100%	66,0%	22,2%	53,6%	75,1%

Zestawienie liczby w aJCWP przejściowych i przybrzeżnych (jednolite części wód powierzchniowych wg wykazu zaktualizowanego na potrzeby drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027) z presją znaczącą i udziałów poszczególnych rodzajów presji w podziale RZGW

Kategoria wód	RZGW	Ogólna liczba aJCWP w obszarze danego RZGW	Liczba aJCWP ze zidentyfikowaną presją znaczącą w obszarze danego RZGW*	Udział aJCWP z presją znaczącą w ogólnej liczbie aJCWP w obszarze danego dorzecza	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej – hydromorfologia	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. biologiczne (Indeks B)	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. biologiczne (Indeks SI)	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - el. fizykochemiczne	Udział aJCWP z czynnikiem presji znaczącej - stan chemiczny
Przejściowe	Gdańsk	5	5	100%	0,0%	100,0%	80,0%	100,0%	60,0%
	Szczecin	2	2	100%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	50,0%
Suma/średnia	Polska	7	7	100%	0,0%	100,0%	90,0%	100,0%	55,0%
Przybrzeżne	Gdańsk	2	2	100%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Szczecin	2	2	100%	50,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Suma/średnia	Polska	7	7	100%	25,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie przygotowało projekty drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. W ramach projektów tych dokumentów opracowano zestawy działań dla wód mające na celu utrzymanie lub osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód – osiągnięcie ich dobrego stanu. Koszty tych działań oszacowano na ok. 26 miliardów złotych w perspektywie sześciu lat 2022-2027. Minister Infrastruktury prowadzi konsultacje społeczne tych projektów i jest odpowiedzialny za sposób rozpatrzenia uwag i wniosków, które wpłyną w trakcie konsultacji. Konsultacje społeczne drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy rozpoczęły się 14 kwietnia 2021 r. i trwają do 14 października 2021 r. Ich istotą jest przełożenie ogólnych założeń metodycznych oraz wniosków z przeprowadzonych prac na m.in. propozycje działań służących osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód w naszym kraju. Konsultacje społeczne to najważniejszy etap realizowanego projektu drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz okazja dla wszystkich zainteresowanych podmiotów i użytkowników wód do wpłynięcia na kierunek gospodarowania wodami także w najbliższej okolicy. W konsultacjach społecznych udział może wziąć każdy. Informacje o tym, jak można wziąć udział w konsultacjach dostępne są na stronie MI: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/konsultacje-spoeczne-projektow-drugiej-aktualizacji-planow-gospodarowania-wodami-na-obszarach-dorzeczy>

III. Realizacja dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej (2008/56/WE)

Ramowa Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE, ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej – RDSM) została transponowana do prawa polskiego ustawą z dnia 4 stycznia 2013 roku o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013 r, poz. 165). W 2017 roku RDSM została znowelizowana Dyrektywą Komisji (UE) 2017/845 z dnia 17 maja 2017 r. poprzez przyjęcie nowej wersji załącznika III do dyrektywy 2008/56/WE w odniesieniu do przykładowych wykazów elementów branych pod uwagę przy opracowaniu strategii morskich. Nowelizacja Dyrektywy Komisji została transponowana do prawa polskiego ustawą z dnia 11 września 2019 roku o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 2170 z późn. zm.). Aktualnie trwa drugi cykl wdrażania dyrektywy, której głównymi celami są zapobieganie degradacji środowiska morskiego, odtwarzanie ekosystemów morskich oraz zapobieganie i eliminowanie zanieczyszczeń środowiska morskiego.

W Polsce, zgodnie z art. 144 ustawy Prawo wodne, strategia morska stanowi następujący zespół działań:

- opracowanie wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich;
- opracowanie zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich;
- opracowanie zestawu celów środowiskowych dla wód morskich i związanych z nimi wskaźników, zwanego „zestawem celów środowiskowych dla wód morskich”;
- opracowanie i wdrożenie programu monitoringu wód morskich;
- opracowanie i wdrożenie programu ochrony wód morskich.

Pierwszym etapem drugiego cyklu planistycznego dyrektywy RDSM była aktualizacja wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich wraz z aktualizacją zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich. Na podstawie obu dokumentów wykonana została aktualizacja zestawu celów środowiskowych dla wód morskich.

W dniu 18 stycznia 2019 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę Nr 8 w sprawie wyrażenia zgody na przedłożenie Komisji Europejskiej aktualizacji wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich wraz z projektem aktualizacji zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich, co oznacza, iż dokumenty zostały przekazane do oceny Komisji Europejskiej. Następnie po pozytywnej ocenie przez KE aktualizacja zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich oraz aktualizacja zestawu celów środowiskowych dla wód morskich zostały przyjęte rozporządzeniami Ministra Infrastruktury z dnia 25 lutego 2021 r. (poz. 568 oraz poz. 569).

W ramach drugiego cyklu planistycznego RDSM dokonano też aktualizacji programu monitoringu wód morskich. W dniu 22 lutego 2021 Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na przedłożenie Komisji Europejskiej aktualizacji programu monitoringu wód morskich, która została opublikowana w dniu 29 kwietnia 2021 r.

W roku 2019 opracowano sprawozdanie do KE z postępu wdrażania działań programu ochrony wód morskich wynikającego z art.18 dyrektywy ramowej ws. strategii morskiej. Raport zawiera dane dotyczące 55 nowych działań, zgodnych ze schematem zawartym w przewodniku do raportowania Komisji Europejskiej z lipca 2018 r.

Obecnie spośród wszystkich wyraportowanych działań:

- 8 działań zostało zakończonych;
- 49 działań zostało zidentyfikowanych jako „w trakcie wdrażania” (przy czym w przypadku niektórych fakt ten wynika z racji przypisania im charakteru ciągłego);
- w przypadku 5 działań podjęto decyzje o ich wycofaniu, czego powodem, w przeważającej części był brak możliwości zapewnienia przez wskazane organy środków finansowych na ich realizację.

Wycofanie dotyczy następujących działań, przypisanych KZGW PGW WP: „Rozpoznanie techniczno-ekonomicznej wykonalności ograniczenia ładunku biogenów odprowadzanego z wielkich aglomeracji kanalizacją deszczową”, „Ocena techniczno-ekonomicznej wykonalności zwiększenia redukcji azotu w wybranych oczyszczalniach ścieków przemysłu chemicznego” oraz „Analiza zakresu i skutków środowiskowych trwałych zmian hydrograficznych”.

Minister właściwy ds. gospodarki morskiej zrezygnował również z realizacji działania: „Ustanowienie stref wyłączonych z zagospodarowania w planie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich” z uwagi na trwające prace nad projektem planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w skali 1:200 000. Zgodnie z przepisami UE dotyczącymi planowania przestrzennego na morzu całe obszary morskie danego państwa członkowskiego powinny być objęte planem.

Ostatnie działanie „Analiza występowania mikrocząstek plastików w środowisku morskim” nie zostało dotychczas rozpoczęte z uwagi na brak rozstrzygnięcia w kwestii wyznaczenia resortu wiodącego dla zagadnienia odnoszącego się do odpadów, w tym plastikowych w środowisku morskim. Działanie to dotyczy szerokiego obszaru pozostającego w dzielonej kompetencji resortów: środowiska (odpady także w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym), resortu gospodarki/przedsiębiorczości i technologii (gospodarka o obiegu zamkniętym, polityka przemysłowa i produktowa), gospodarki morskiej i wodnej (ochrona wód morskich).

- 3 działania zostały nierozpoczęte:

W zakresie działania pt. „Optymalizacja procesów technologicznych w istniejących oczyszczalniach komunalnych”, jednym z poddziałań, które pozostaje w kompetencji MI, wchodzącym w zakres rzeczowy projektu była zmiana rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, które zostało zastąpione rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za korzystanie ze środowiska oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne. Obowiązujące rozporządzenie nie uwzględnia azotu ogólnego oraz fosforu ogólnego jako jednego ze wskaźników służących do naliczenia opłaty za usługę wodną. Do rozważenia pozostaje włączenie tego elementu w zakres rozporządzenia przy kolejnej zmianie przepisów.

Realizacja działania „Wprowadzenie ograniczeń trałowania dennego na obszarach, gdzie istnieje konieczność ochrony cennych zbiorowisk organizmów dennych”, jest uzależnione między innymi od działań resortu środowiska, zmierzających do ukończenia i wdrożenia planów ochrony dla morskich obszarów Natura 2000, które będzie się również wiązało z koniecznością regulacji prowadzenia połowów na tych obszarach. Zidentyfikowane opóźnienia we wdrażaniu działania wynikają z braku opracowania planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Działanie pt. „Stworzenie algorytmu postępowania podczas prac czerpalnych w przypadku osadów zanieczyszczonych”, (działanie ciągłe), współdzielone z Ministerstwem Środowiska jest uzależnione od uregulowania kwestii postępowania z urobkiem, który uległ zanieczyszczeniu, w ramach rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami określającym rodzaje odpadów oraz warunki ich odzysku. Działania zmierzające do jej uregulowania są przedmiotem uzgodnień z resortem środowiska. Dodatkowo wytyczne HELCOM w tym zakresie, nakładają na państwa członkowskie

obowiązek stałego monitoringu kłapowisk przeznaczonych do zrzucania urobku. Trwają prace nad wyłonieniem wykonawcy, któremu powierzone zostanie zadanie prowadzenia monitoringu.

Koszt realizacji działań zawartych w KPOWM szacowany jest na ok. 3,4 mld zł.

W październiku 2020 r. rozpoczęto prace nad aktualizacją programu ochrony wód morskich – ostatniego elementu wdrażania cyklu planistycznego zgodnie z RDSM. Przedmiotem tego projektu jest opracowanie zaktualizowanej wersji zestawu działań podstawowych i doraźnych, mających na celu utrzymanie lub poprawę stanu środowiska morskiego polskiej strefy ekonomicznej, w odniesieniu do każdej z 11 cech stanu i presji. Wyniki pracy będą służyły wypełnieniu zobowiązań nie tylko wobec Komisji Europejskiej, ale także zobowiązań, które Polska podjęła na forum Komisji Helsińskiej (HELCOM), m.in. dotyczących regionalnej koordynacji działań (zgodnie z zapisami RDSM), a także uwzględnienia transgranicznego charakteru programów działań.

Krajowy Program Ochrony Wód Morskich jest dokumentem o charakterze programowym, określającym zespół działań, których podjęcie jest niezbędne do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska (GES).

Na proces opracowania aPOWM składają się trzy etapy:

Etap I - Opracowanie metodyki i wykonanie analizy luk.

Etap II - przygotowanie projektu aPOWM wraz z projektem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Etap III - konsultacje społeczne projektu aPOWM oraz opracowanie ostatecznej wersji aPOWM. Konsultacje społeczne aPOWM odbywać się będą w terminie: od 1 lipca 2021 r. do 30 września 2021 r. Natomiast towarzyszące im działania informacyjno-promocyjne trwać będą przez cały okres realizacji projektu.

Projekt zakończony zostanie przygotowaniem raportu dla Komisji Europejskiej, co planowane jest na 31 marca 2022 roku.

W ramach prac nad aPOWM uwzględnione zostaną wyniki aktualizacji wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich wraz z aktualizacją zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich oraz aktualizacji zestawu celów środowiskowych dla wód morskich.

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Marek Gróbarczyk

Sekretarz Stanu

